DEMOCRATIE

VLAAMS BELANG

Deze brochure is een publicatie van het Vlaams Belang - december 2022
Ver. uitg.: Tom Van Grieken, Madouplein 8/9, 1210 Brussel

De macht (weer) aan het volk!

Democratie: het moet vandaag één van de meest gebruikte termen in onze vaderlandse pers zijn. Het is een woord waarmee dagelijks geschermd wordt om het eigen gelijk te halen. Men sluit bepaalde politieke overtuigingen uit, zogezegd om "de democratie te beschermen". Men wil sommige delen van de wereld "democratiseren". Sommige wereldmachten draaien er zelfs hun hand niet voor om oorlogen te starten in naam van, jawel, "de democratie". Democratie moet dan wel iets heel belangrijks zijn, niet?

En dat is het ook. Democratie is het fundament waarop heel ons hedendaags politieke denken steunt. De parlementaire democratie is het systeem waarmee onze bevolking met zijn of haar keuze in het stemhokje de richting waarin het land gaat mee kan sturen. Of, dat zou het toch moeten zijn.

Stellen dat een groot deel van de Vlamingen zich niet meer gehoord of vertegenwoordigd voelt door de politieke partijen die nu al decennialang de plak zwaaien, is een open deur intrappen. Peiling na peiling en verkiezing na verkiezing neemt dit aantal alleen maar toe. De oorzaak is niet ver te zoeken: de Vlaming kiest dan wel steeds voor een rechts en Vlaams beleid, maar krijgt steeds een links en Belgisch beleid in de plaats.

Op het moment van dit schrijven, wordt dit land geleid door een regering met aan het hoofd een premier van de zevende partij. Een regering die op de koop toe ook nog eens geen meerderheid heeft aan Vlaamse kant. In Vlaanderen bestaat de regering dan weer unisono uit partijen die de verkiezingen onmiskenbaar hebben verloren. Op gemeentelijk vlak zien we een afspiegeling van wat nationaal gebeurt: ook daar blijven dezelfde partijen zich koste wat het kost, nederlaag na nederlaag, aan de macht vastklampen.

De rode draad in het verhaal is duidelijk: wat de Vlamingen ook stemmen, waar ze er ook voor stemmen, ze krijgen er steeds hetzelfde beleid door dezelfde partijen voor in de plaats. Dat wil zeggen dat de democratie in België niet functioneert zoals het hoort.

Het Vlaams Belang wil daarom heel wat fundamentele veranderingen doorvoeren, die u in deze brochure kunt terugvinden. We zijn daarbij niet over één nacht ijs gegaan, want onze democratie is te waardevol om te blijven verkwanselen. Eén ding is zeker, alles wat wij voorstellen doen we met maar één doel voor ogen: de macht weer teruggeven aan het volk!

Tom Van Grieken
Voorzitter

Voorwoord 3

Inleiding 5

1. België verdraagt geen democratie 7
1.1 Wat is democratie? 7
1.2 België en democratie: een moeilijke verhouding 8

2. Gemeenschap en democratische vertegenwoordiging 14
2.1 Nationalisme 14
2.2 Gemeenschapsdenken 15
2.3 Zelfbeschikkingsrecht en volkssoevereiniteit 16
2.4 Gelijkheid en democratische vertegenwoordiging 17
2.5 Wat zegt het Vlaams Belang? 21
2.5.1 Het Vlaanderen van morgen: gemeenschap en identiteit 21
2.5.2 Respect voor de kiezer 21
2.5.3 Hervorming van het kiesstelsel 21
2.5.4 Meer transparantie door meer communicatie 22
2.5.5 Politieke benoemingen 22
2.5.6 Een hybride, professionele publieke omroep 22
2.5.7 Transparante democratie 23
2.5.8 Stemrecht is een burgerrecht 23

3. Vrijheid 24
3.1 Vrijheid van meningsuiting 24
3.1.1 Wat is vrijheid van meningsuiting? 24
3.1.2 Wat is censuur? 25
3.2 Persvrijheid 28
3.3 Wat zegt het Vlaams Belang? 30
3.3.1 Ruime invulling van de vrijheid van meningsuiting 30
3.3.2 Toetsing opnieuw door de rechterlijke macht en het volk 30
3.3.3 De persvrijheid herstellen 31
3.3.4 Big Tech: informatiemanipulatie 31

4. Subsidiariteit 32
4.1 De particratie en de managersstaat 32
4.2 De technocratie 33
4.3 De juristocratie 34
4.4 De grootstedelijke democratie versus het buitengebied 35
4.5 Wat zegt het Vlaams Belang? 36
4.5.1 Neen aan de particratie 36
4.5.2 Een efficiënte financiering: niet de burger, maar de partijen leven boven hun stand 36
4.5.3 Verkozen politici bepalen het beleid 37
4.5.4 Directe democratie: bindende referenda 38
4.5.5 Directe verkiezing van burgemeesters en de Vlaamse minister-president 38
4.5.6 De Senaat afschaffen 38
4.5.7 De provincies zijn een fossiel van het oude België 38
4.5.8 Evenwicht tussen lokale besturen 39
4.5.9 Vlaamse vertegenwoordiging in de EU 39

Conclusie 40

Voorstellen 43

Inleiding

Het vertrouwen in de democratie ligt historisch laag. Uit een bevraging van de RTBF eind 2021 bleek dat een kwart van de Belgen de parlementaire democratie wil vervangen door een ander systeem. De burger voelt zich niet vertegenwoordigd en begrepen door het politieke bestel, hetgeen zich dan ook uit in ontevredenheid. Uit de VRIND (Vlaamse Regionale Indicatoren) bleek dan weer dat één derde van de Vlamingen niet tevreden is over de Vlaamse overheid, voor de Europese Commissie loopt dit terug tot één vijfde.[1] Beide cijfers zetten het onbegrip in de verf. En dat onbegrip lijkt wederzijds het geval te zijn. De burger raakt meer en meer vervreemd van het politieke bestel, een bureaucratische moloch die moeilijk behapbaar is. De connectie tussen Wetstraat en Dorpsstraat is dus zoek, en het wederzijdse wantrouwen tussen overheid en burger lijkt alleen maar toe te nemen.

Deze vertrouwenscrisis kent een veelvoud aan oorzaken en is het gevolg van een land dat in staat van ontbinding verkeert. België werd twee eeuwen geleden gesticht als een negentiende-eeuwse liberaal-democratische modelstaat die de burgerlijke vrijheden waarborgt. Haar toen moderne grondwet ten spijt bestuurden de elites dit land altijd al als een evenwichtsoefening die moet dienen om de Vlaamse democratie onder de knoet te houden. België democratiseerde weliswaar gaandeweg naar een land dat rekening houdt met al haar inwoners, maar ondanks de uitbreiding van het stemrecht en de vele staatshervormingen verkeert het land al decennialang in een patstelling. België bestaat uit twee democratieën, een Vlaamse en een Franstalige. De staatsstructuur is erop geënt om de Vlaamse demografische meerderheid bestuurlijk te neutraliseren. Dat gebeurt onder meer aan de hand van een grendelgrondwet, gekwalificeerde meerderheden en alarmbelprocedures. Kortom, een federaal systeem dat de belangen van de meerderheid van het land, de Vlamingen, bevriest.

Het gevolg van deze historische machtsverhouding is de Belgische constructie. Deze Belgische constructie is een staatkundig en bestuurlijk moeras waar niemand aan uit kan, een uitzichtloze situatie waar echte verandering onmogelijk blijkt. De Belgische constructie kan enkel maar bestaan door als een gordiaanse knoop de Vlaamse democratie te knellen. Ze miskent de wil van de Vlaamse volksgemeenschap.

Het democratisch deficit in België wordt vervolgens versterkt door drie tendensen die mee de democratie ondermijnen: het globalisme, de technocratie en de particratie. Alle drie ontnemen ze het zeggenschap van de kiezer en concentreren ze de macht in handen van enkelen die nauwelijks verantwoording af te leggen hebben. Alle drie effenen ze het pad naar een stelsel dat de macht van het volk onderdrukt.

Democratie is een waardevol concept. Vandaar dat het Vlaams Belang de politiek terug wil brengen naar de burger en het democratisch deficit opvullen. Onze partij koestert de democratie en de volkssoevereiniteit. Vanuit ons nationalisme beschouwen we de democratie als de staatsvorm bij uitstek die de belangen van de volksgemeenschap waarborgt en veruiterlijkt. Het Vlaams Belang wil de Vlamingen dan ook hun land teruggeven. Dat willen wij doen aan de hand van drie ijkpunten: burgerschap, vrijheid en subsidiariteit.

Burgerschap impliceert dat we als burgers deel uitmaken van een groter geheel. Hoe je het ook wil benoemen, zij het natie, volksgemeenschap of *civil society,* de grondgedachte

1. VRIND 2017, Vlaamse Regionale Indicatoren, Studiedienst Vlaamse Regering, Brussel, 2017, pp. 71-4

is dat de samenleving niet te reduceren valt tot een loutere optelsom van geatomiseerde individuen. We zijn meer dan dat. Onze gedeelde geschiedenis, gedeeld waardenkader en gedeelde grond bindt de Vlamingen aan elkaar als natie. Deze gedeelde wortels brengen rechten en plichten met zich mee jegens de gemeenschap, zoals solidariteit. Anderzijds is burgerschap ook een pasmunt voor gelijkheid binnen de gemeenschap. Dat wil zeggen dat elke Vlaming gelijk is, elke Vlaming evenveel inspraak heeft en elke Vlaming proportioneel vertegenwoordigd wordt in het parlement. De ommezijde van deze munt is dat niet zomaar iedereen zich Vlaming kan noemen. Burgerschap moet altijd een zekere mate van exclusiviteit kennen, zoniet devalueert de betekenis ervan. "Vlaming" is geen vermarktbaar concept dat wereldwijd in uitverkoop staat. Het Vlaams Belang wil de kostbaarheid van wat het is om Vlaming te zijn bewaren en plaatst burgerschap dan ook tegenover het globalisme.

Vrijheid behelst dat de staat geordend is op een manier die de burger beschermt maar ook inspraak geeft. De *res publica* bestaat uit vrije burgers met rechten en plichten. Die vrijheid betekent dat staatsmacht grenzen kent, grenzen die bepaald worden door de burger. Onze burgerlijke rechten en vrijheden veruiterlijken deze grenzen. Burgerlijke rechten en vrijheden zijn echter geen vanzelfsprekendheid. Ze beschermen ons tegen excessief overheidsoptreden en leiden de werking van de rechtsstaat en de democratie in goede banen. Naast het beschermen van de burger, moeten ze er dus ook voor zorgen dat onze democratie niet verzandt in een tirannie van de meerderheid. De vrijheid van vereniging, de vrijheid van meningsuiting en de persvrijheid zijn slechts enkele van de smeermiddelen die van een democratie een georganiseerd meningsverschil maken. Het Vlaams Belang beschouwt deze burgerlijke vrijheden als essentieel. Daarnaast betekent vrijheid ook dat de burgers vertegenwoordigd worden via de parlementaire democratie.

De derde pijler in de democratische visie van het Vlaams Belang is subsidiariteit. De huidige bestuursniveaus zijn een verouderde kakafonie en zorgen bovenal niet voor proportionaliteit noch voor subsidiariteit. Het bestuur wordt uitgeoefend door verkozen politici, niet door onverkozen technocraten of eurocraten. De burger zit geprangd tussen de supranationale Europese moloch, het ondemocratische en verouderde federale niveau, het manklopende Vlaamse niveau en de vaak inefficiënte lokale besturen. Het Vlaams Belang plaatst een democratische herbronning en herwaardering van onze vrijheid tegenover de totalitaire technocratie. Wij willen de macht opnieuw bij het volk leggen. Subsidiariteit is het instrument om particratie te bekampen.

1. België verdraagt geen democratie

België verkeert in een staat van immanente stilstand. Vlamingen en Franstaligen zitten tegen wil en dank gebetonneerd in een federale structuur die niet overeenstemt met de democratische wil van de volksgemeenschap. Om België toch enigszins te doen werken, wordt elke legislatuur opnieuw geregeerd tegen de belangen in van een van de gemeenschappen. De huidige Vivaldi-coalitie is de absolute negatie van het signaal dat de Vlaamse kiezer in 2019 gaf; de Vlaming koos immers voor een uitgesproken rechts en Vlaams beleid. Toch werden we opgezadeld met een linkse regering die op de koop toe geen meerderheid aan Vlaamse kant heeft. Zo wordt de Vlaamse democratie al decennia buitenspel gezet in het Belgische systeem, dat de optelsom is van twee democratieën. Maar wat betekent die veelgebruikte term nu eigenlijk precies? En hoe komt het dat de Belgische democratie ernstig mank loopt?

1.1 Wat is democratie?

Democratie als begrip staat centraal in ons politieke denken. Het is het fundament waarop ons staatsbestel is gebouwd, en de bedoeling is om die democratie zo optimaal mogelijk in te vullen. In het publieke debat schermt men voortdurend met het begrip democratie. Vooral in haar tegengestelde vorm komt het vaak voor: om de andere zijde van het politieke spectrum of buitenlandse mogendheden aan te duiden als ondemocratisch. In die optiek is het van belang te begrijpen waar het begrip vandaan komt, wat het inhoudt en wat het zeker niet is.

Democratie is afkomstig van de Griekse woorden *demos*, wat 'volk' betekent en *kratos* 'macht'. Het betekent dus letterlijk 'macht van het volk'. Een bestuursvorm op basis van de

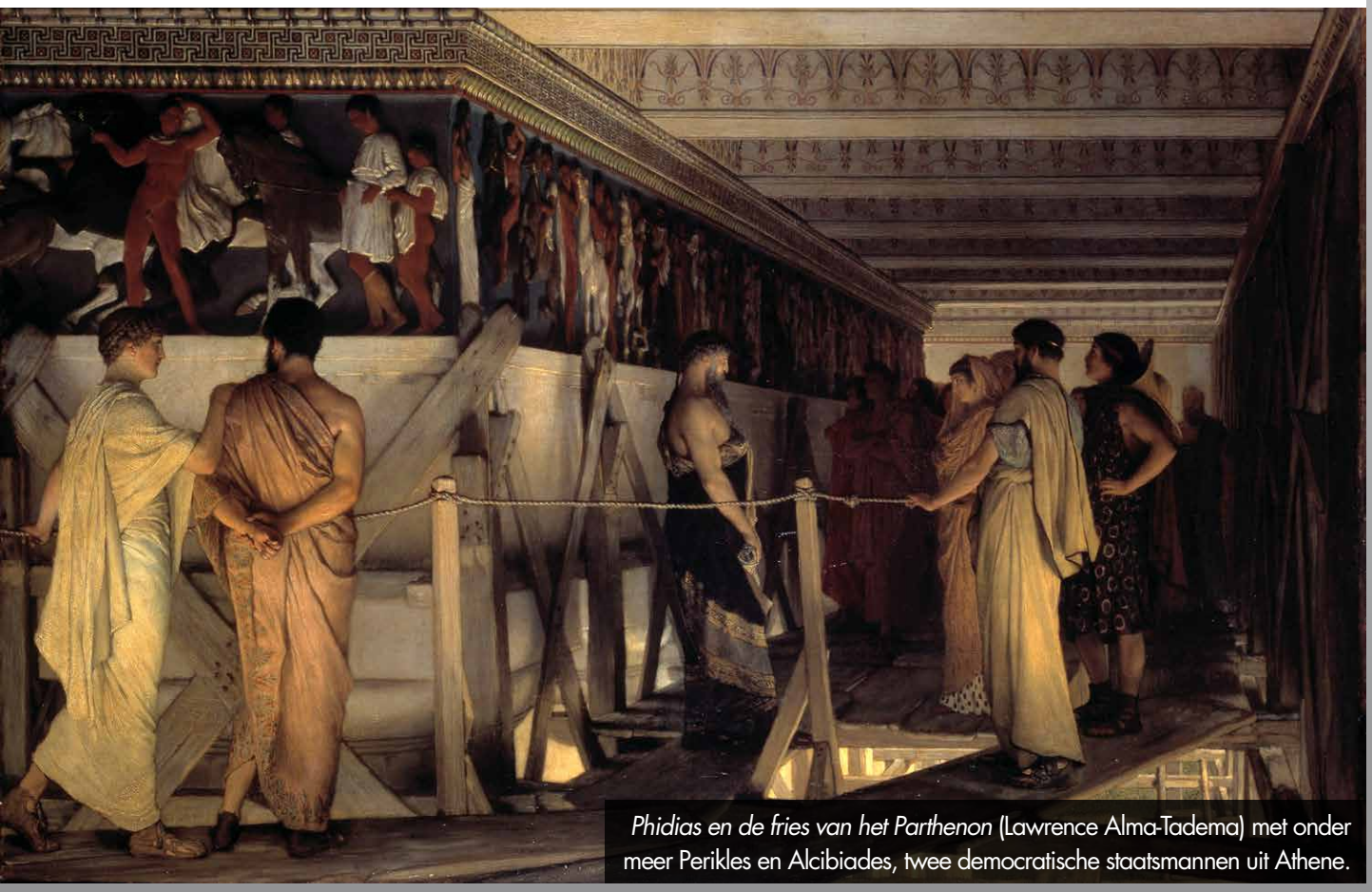

Phidias en de fries van het Parthenon (Lawrence Alma-Tadema) met onder meer Perikles en Alcibiades, twee democratische staatsmannen uit Athene.

wil van het volk, hetgeen in de praktijk betekent dat de staatsmacht gelegitimeerd wordt bij gratie van het volk.

Democratie werd in de Oudheid geboren in de Atheense stadsstaat en zette zich als model verder in de Romeinse Republiek. De klassieke conceptie van democratie valt uiteraard moeilijk te vergelijken met de hedendaagse invulling ervan.

Hoewel democratie een moeilijk te definiëren term is, zijn er wel een aantal basisprincipes. In een liberale democratie staat vrijheid centraal en daarmee de rechten die deze vrijheden mogelijk maken. Het idee dat vrijheid een onvervreemdbaar recht van de mens is, vond ingang tijdens de Verlichting. Liberale filosofen zoals John Locke en Montesquieu legden de nadruk op individuele rechten en vrijheden die uit de mens zelf emaneren. Die zijn met andere woorden natuurlijk. Een democratie kan niet zonder fundamentele rechten en vrijheden bestaan. Die rechten, zoals vrije pers, vrijheid van vereniging en vrijheid van meningsuiting zijn essentieel.

De Amerikaanse en Franse Revoluties zorgden ervoor dat niet langer de voorrechten van de vorst, de adel en de kerk golden, maar de natuurlijke rechten van de burgers. De garantie dat de staat die zou garanderen, beitelde men in een grondwet. Daarnaast ontstond ook het systeem van de scheiding der machten, het idee dat de drie machten – de wetgevende, rechterlijke en uitvoerende – elkaar controleren en in evenwicht houden. Volgens de scheiding der machten is het niet de bedoeling dat een van deze machten een ongeleid projectiel wordt dat te veel invloed uitoefent op de andere en zich zo ontpopt tot de dominante macht. Evenmin is het de bedoeling dat externe actoren inspelen op de drie machten: zij moeten onafhankelijk zijn.

De ontwikkeling van het nationalisme als ideologie volgde in het zog van de ontwikkeling en uitwerking van de liberale Verlichtingsidealen. De gedachte van de volkssoevereiniteit vond ingang, het principe dat een volk soeverein en onafhankelijk hoort te beslissen over de inrichting van de staatsmacht en alles wat daaruit voortvloeit, zo ook rechten en vrijheden.

Het Vlaams Belang staat volledig achter deze waarden. De staat krijgt zijn rechten als een mandaat van de bevolking. Die leggen we samen met onze onvervreemdbare rechten vast in een grondwet. De finaliteit van onze onvervreemdbare rechten en vrijheden, de scheiding der machten en de volkssoevereiniteit is een beter werkende democratie. De beslissingsmacht moet dus liggen bij het volk en de vertegenwoordigers die zij kiest, niet bij supranationale overheden, grote bedrijven, belangengroepen of onverkozen experts.

1.2 België en democratie: een moeilijke verhouding

Om te begrijpen hoe België uitgroeide tot de institutionele gordiaanse knoop die het vandaag is, moeten we diep het verleden induiken. De Nederlandse periode en het ontstaan van België als moderne negentiende-eeuwse staat zijn van belang om de beginnende centrifugale vervelling rond de Eerste Wereldoorlog te begrijpen. In de loop van de twintigste eeuw manifesteerden deze centrifugale krachten zich enkel verder. Tijdens de vorige eeuw vervelde het Belgische niveau immers van een unitaire staat tot een federale constructie. Een constructie die de gemeenschappen uiteindelijk in patstelling bracht en niks structureel kan voortbrengen.

Historici hebben het vaak over de 'lange negentiende eeuw' om de periode aan te duiden waarin Europa en de wereld radicaal veranderden. De 'lange negentiende eeuw' loopt van de Franse Revolutie tot het begin van de Eerste Wereldoorlog. Gedurende dit tijdsbestek werd de kaart van Europa grondig hertekend. Zowel geografisch als politiek

kenterden de idealen van de Franse Revolutie en de Verlichting hoe Europese landen eruitzagen. België is een product van deze lange negentiende eeuw. Het ontstaan en de politieke inrichting van België zijn schatplichtig aan de toenmalige politieke geplogenheden. Vijftien jaar nadat het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden op het Congres van Wenen in 1815 het licht zag, borrelde de ontevredenheid op in het zuidelijke deel. Na een kortstondige revolutie en een tiendaagse veldtocht, was het pleit beslecht: België zou voortaan haar eigen weg uitgaan.

Wil dat evenwel zeggen dat 1830 ook de geboorte van een echte natie inhield zoals Duitsland en Italië? De Belgische democratie begon haar carrière met een mythe, namelijk die van de algemene volksopstand. Hoewel inderdaad grote lagen van de bevolking opgejut waren door de clerus en de liberale elite die hun macht ondergraven zagen door Willem I van Oranje, was ook de oppositie zeer sterk aanwezig. Tussen 1828 en 1850 kreeg de 'Belgische' ambitie en de pro-Belgische houding sterke concurrentie van zogenaamde Orangisten die trouw bleven aan het Noorden van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden en Willem.

Het mag duidelijk zijn dat het jonge België allesbehalve stabiel was, en laat het net die instabiliteit zijn die algauw de overheid noopte om de greep op haar burgers te versterken. De Belgische Grondwet was een reactie op het beleid van Willem I en was daarom relatief vooruitstrevend voor haar tijd – met allerhande grondwettelijk gewaarborgde rechten en vrijheden. Toch kunnen we niet stellen dat België een 'modeldemocratie' was. De staatsmacht beschermde ijverig haar belangen.

De Belgische Grondwet mocht dan wel censuur in naam verbieden, toch zag de nieuwe staat zijn kans schoon om via allerhande kleine pestmaatregelen de stroom van informatie beter te controleren en zo te beperken wat de burger te lezen of te horen kreeg. Dagbladen en later ook kleinere publicaties werden onderworpen aan taks, het zogenaamde perszegel, oproerkraaiers werden zonder pardon vervolgd.

Niet alleen de pers zou in het nieuwe België vrij zijn, ook de democratie zou beter bloeien dan in het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden. Hoewel ook hier romantische idealen en stoere taal gepreekt werden, bleek het resultaat povertjes. België kreeg een cijnskiesrecht, wat betekent dat enkel burgers die een bepaalde belasting of cijns betaalden ook stemrecht kregen. Zo'n 46.000 burgers van de 3,8 miljoen landgenoten konden zo aan deze schijndemocratie deelnemen. Het bewind van het volk, die beloofde democratie, bleek vooral het bewind van een kleine, kapitaalkrachtige en vooral Franstalige elite, een aristocratie. Het politieke landschap bleef dan

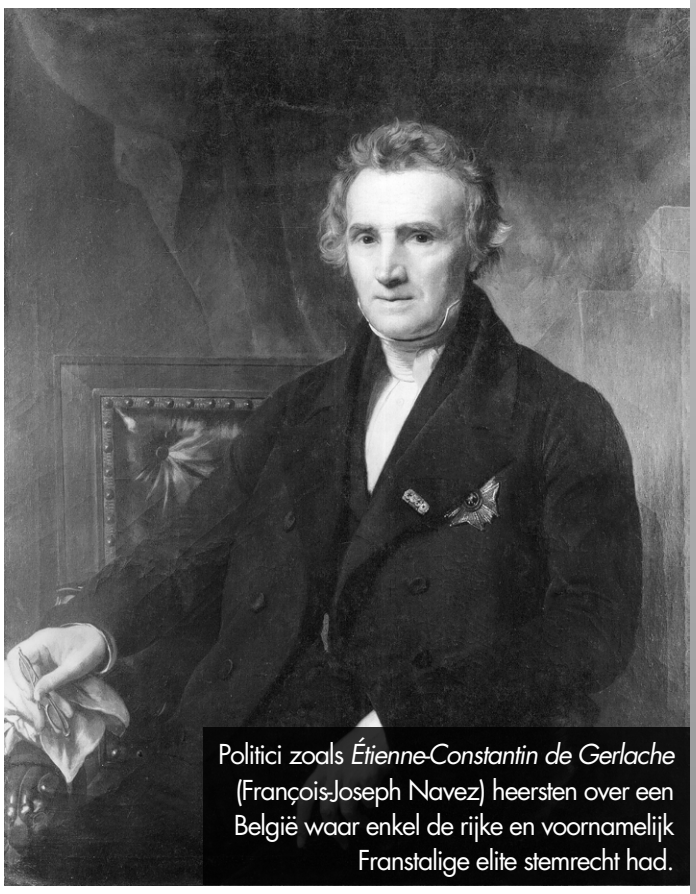

Politici zoals *Étienne-Constantin de Gerlache* (François-Joseph Navez) heersten over een België waar enkel de rijke en voornamelijk Franstalige elite stemrecht had.

ook betrekkelijk rustig. Partijen en fracties waren overbodig in een situatie waarin vaag liberaalgezinde en katholieke elitefiguren het op een akkoordje gooiden.

Het zou tot de woelige jaren van stakingen en rellen aan het einde van de eeuw duren eer alle (mannelijke) burgers een vorm van stemrecht zouden krijgen. 1893 bracht het algemeen meervoudig stemrecht, waarmee elke man ouder dan 25 weliswaar een gelijke stem had, maar de cijns of een bepaalde opleiding tot twee extra stemmen konden opleveren. Alweer bepaalden geld en afkomst – gezien zelfs secundair onderwijs niet voor iedereen weggelegd was – het werkelijke gewicht van een stem. Het systeem zou ondanks protest en druk van allerhande comités tot 1919 in voege blijven, waarna het vervangen werd door een algemeen enkelvoudig stemrecht voor mannen vanaf 21. Het vrouwenstemrecht werd pas in 1948 gerealiseerd.

Net zoals de regering inzake censuur en deelname aan de democratie voornamelijk blind bleef voor Vlaamse verzuchtingen, maakte ze dezelfde fout ook inzake de belastinginning. Niet alleen de directe belastingen vielen hoger uit in Vlaanderen, omdat kleine landbouwbedrijfjes het moesten ontgelden ten opzichte van de grote mijnen. Ook de andere lasten waren nadelig voor Vlaanderen.

Hoewel België officieel taalvrijheid erkende in de Grondwet, bleek ook daar een addertje onder het gras te zitten: de voortschrijdende verfransing. Ook dat is namelijk een belangrijk aspect van democratie en het democratisch proces. Kunnen communiceren met een overheid is een van de voornaamste rechten van de burger. Het voorkomt niet alleen rechtsdwaling, zoals de beruchte zaak-Coucke & Goethals, waarbij twee Vlaamse arbeiders ter dood gebracht werden na een proces waar ze nauwelijks iets van verstonden.

De voorvallen van Nederlandsonkundige ambtenaren waren echter geen bewuste Belgische strategie zoals zo vaak beweerd wordt, maar een slepend proces waarbij een overheid – wat zo mogelijk nog problematischer is – geen interesse toonde om ook de feitelijke gelijkheid intact te houden. Vanuit Brussel en de grootsteden drong een ware verfransingsgolf door het openbare leven. De taal van de elite was ook de taal van de openbare besturen sinds de Bourgondiërs, het teruggrijpen ervan werd zo een 'Belgische' traditie. Vele dorpen bleven in het Nederlands bestuurd worden, maar hele steden en hogere overheidsdiensten schakelden al snel over op het Frans. Dat was het startschot van petities en protestbewegingen, en de geboorte van het politiek flamingantisme.

Het laatste kwart van de 19de eeuw zag het ontstaan van de eerste taalwetten die orde op zaken moesten stellen. De wet-Coremans regelde het gebruik van het Nederlands in strafzaken. De wet-De Laet legde vast dat de correspondentie met de burger in Vlaanderen en Brussel in het Nederlands moest gebeuren. Vijf jaar later volgde het Nederlands in

het middelbaar onderwijs en uiteindelijk in 1893 de Gelijkheidswet die het Nederlands en Frans op gelijke voet stelden in het openbare leven. Eindelijk zou er echte gelijkwaardigheid heersen. Of niet? De taalwet inzake rechtszaken liet nog Franse pleidooien en strafvorderingen toe, de wet-De Laet maakte mogelijk om indien gewenst toch in het Frans te corresponderen, het Nederlands in het middelbaar onderwijs gold enkel voor taalonderwijs en de befaamde Gelijkheidswet bleek een vorm die in de praktijk vrij leeg was. De kloof tussen het wettelijke en het feitelijke land was dus enorm.

De opborrelende sociale en communautaire onvrede die tijdens de Eerste Wereldoorlog was opgeborgen, laaide na 1918 opnieuw op. De Belgische staat moest iets doen. Na het akkoord van Loppem werd onder meer besloten om het enkelvoudig stemrecht in te voeren en de twee landstalen met meer gelijkheid te behandelen. Toch bleven de Vlamingen op vele vlakken in de koude zitten. Het ontbreken van een degelijk hoger onderwijs in het Nederlands en een economische achterstelling van grote delen van de bevolking resulteerden in een Franstalige *upper class* die sinds het begin van de oorlog als officieren diende. Gescheiden eenheden werden buiten beschouwing gelaten, wat resulteerde in een eentalig Franse bevelsstructuur. Duizenden doden later waren de Vlamingen nog steeds tweederangsburgers. Een verdeelde natie, maar nog steeds hadden de elites de schreeuw om inspraak niet gehoord.

Hoewel het einde van de Tweede Wereldoorlog een doorbraak van de liberale democratie betekende in het Westen, bleek die democratie met moeite ingang te vinden in de Belgische staat. Net als andere staten kende ze enige problemen met het leggen van de fundamenten voor een democratische toekomst, maar in tegenstelling tot vele andere staten werd de erfenis van het verleden naadloos op Vlaanderen geprojecteerd, ondanks het feit dat de collaboratie en het verzet de ideologische grenzen ruimschoots ontstegen. Het afschilderen van de gehele Vlaamse Beweging als een collaboratie-ideologie die geen aandacht zou mogen krijgen in een moderne maatschappij, schoof daarmee niet alleen legitieme politieke eisen aan de kant, maar maakte elke thematisering ervan ook bij voorbaat verdacht en kwaadaardig.

Tijdens de Koningskwestie wist Franstalig straatgeweld boven de wil van het volk te zegevieren.

De Koningskwestie toonde aan dat de Vlamingen een demografische meerderheid waren, maar sociologisch en politiek een minderheid. Een volksraadpleging in 1950 maakte het probleem duidelijk: hoewel een ruime meerderheid van de Vlamingen de vorst wilde vergeven, was er geen meerderheid in 9 van de 13 Waalse arrondissementen en Brussel. Wanneer de daaropvolgende christendemocratische regering haar meerderheid gebruikte om de koning terug te halen, zorgden rellen in Wallonië voor een onhoudbare situatie. Hoewel net de democratie hier in theorie zou zegevieren, gezien de meerderheid in het referendum en de winst van de christendemocraten bij de verkiezingen van juni 1950 het terughalen van de vorst mogelijk maakten, zorgde straatgeweld voor de muilkorf op de wil van het volk.

Een staking van Vlaamse studenten tijdens 'Leuven Vlaams' wordt uit elkaar geslagen.

De vastlegging van de taalgrens in 1962 bood geenszins een oplossing voor de gestelde problemen. In Vlaanderen, waar de roep om respect voor taal en cultuur door 'Leuven Vlaams' steeds luider begon te klinken, ontbrak het aan mogelijkheden om een eigen cultuurbeleid te voeren. In Wallonië zorgde de vermeende desinteresse voor hun afkalvende industrie voor een roep om een eigen koers op economisch vlak. Tegengestelde doelen, tegengestelde middelen, tegengestelde oplossingen. Om de Vlamingen tegemoet te komen, zouden cultuurgemeenschappen nodig zijn. Om de Walen oplossingen te bieden, dienden economische opdelingen zich aan.

De oplossing van de regering-Eyskens stelde niemand tevreden. Een nieuwe grendelgrondwet diende misbruik van culturele meerderheden te voorkomen en gelijkheid te bewaren in regeringen en kabinetten. Maar die werd een formele gelijktrekking met een belangrijke grondwettelijke angel zoals de alarmbelprocedure die vermeend misbruik van een culturele meerderheid in het parlement kan blokkeren. Eyskens' stichting van cultuurraden gaf gehoor aan Vlaamse eisen, maar maakte Vlaanderen in de praktijk blij met een lege doos met beperkte zeggenschap over cultuur, onderwijs en het taalbeleid. De Waalse vraag om een economisch beleid bleek complexer en zou later geregeld worden, maar ook hier is duidelijk hoe de Belgische staat zich tegenover Vlaanderen verhoudt. Gewetens worden gesust, protest getemperd, maar oplossingen snijden te diep.

De eerste staatshervorming betekende niet het begin van een betere structuur waarin Vlamingen eindelijk hun volle recht konden laten gelden, maar de start van een ellendige calvarietocht aan uitzonderingsmaatregelen, procedures en bepalingen om een vierkant draaiende staat een illusie van efficiëntie te geven. Het effende niet alleen het pad voor een halve eeuw aan getouwtrek over bevoegdheden, maar eveneens haalde de staatshervorming het deksel van de Belgische doos van Pandora: Brussel.

De instabiele jaren ’80 werden afgetrapt met een christendemocratisch akkoordje van Martens, dat via drie opeenvolgende regeringen twee gewestregeringen, een voorlopig grotendeels lege Brusselse hoofdstedelijke constructie en drie cultuurgemeenschappen met eigen regeringen kon vastleggen. In Vlaanderen fusioneerden de gewestregering en gemeenschapsregering tot één instelling met persoonsgebonden (gemeenschap) en gebiedsgebonden (gewest) bevoegdheden.

Een derde staatshervorming zou in ’88-’89 uiteindelijk ook onderwijs naar de cultuurgemeenschappen overhevelen en hun bevoegdheden zodanig uitbreiden, al zorgde de creatie van een Brussels Hoofdstedelijk Gewest waarin twee gemeenschappen de culturele taart moesten verdelen wel voor een zoveelste nederlaag. De historisch Vlaamse stad werd zo overgeleverd aan een oprukkende verfransing. Het eigen gewest maakte Brussel verder los van de Vlaamse gemeenschap.

In 1993 werd België op papier een volwaardige federale staat. Niet alleen kregen de deelstaten verdragsrecht, maar ook werd de oude unitaire structuur van het nationale parlement nu een federaal parlement en werd ook de Senaat aangepast aan een nieuw systeem van drie gewesten en drie gemeenschappen.

De lange politieke impasse van 2011 maakte duidelijk dat een politiek akkoord moeilijker dan ooit was en ook de pas gevormde constructie al op sterven na dood was. De wildgroei aan regeringen, raden, overlegorganen en commissies maakte België niet functioneel maar wel loom. Het zogenaamde ‘vlinderakkoord’ dat na 459 dagen werd bereikt, hervormde dan wel de Brusselse financiën, maar de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde via een keuze tussen Vlaams-Brabantse en Brusselse lijsten kon niemand echt bekoren. Het resultaat was alweer een staat hinkend op twee benen.

De politieke cultuur van het afgelopen decennium kenmerkte zich dan ook als een hopeloze warboel waarin geen meerderheden gevonden konden worden, niet binnenin taalgroepen, niet van taalgroepen. De culturele breuklijn is een volwaardige politieke breuklijn. Of het nu gaat om migratie, financiën, klimaatbeleid of de arbeidsmarkt: noord en zuid van de taalgrens worden steeds opnieuw andere accenten gelegd door twee volkeren die andere richtingen uit willen in een constructie die nauwelijks nog op te lappen valt. En het slachtoffer van dit mislukte huwelijk is alweer de burger.

De Vlaming verdient beter dan de tienjaarlijkse herhaling van een politiek knutselwerk. Het is hoog tijd om het stervende gedrocht uit haar lijden te verlossen en België naar de geschiedenisboeken te verwijzen. Onze mensen hebben geen nood aan nostalgie naar een goed draaiend België dat nooit bestond, wél aan een democratie waarin hun woord gehoord wordt. De burger, niet de politicus, is de maat van alle dingen.

2. Gemeenschap en democratische vertegenwoordiging

"Eerst onze mensen" is de alom bekende slagzin van het Vlaams Belang. Maar wat betekent dat? En wat bedoelen we met "onze mensen"? Het Vlaams Belang is een Vlaams-nationalistische partij. Ons nationalisme vertrekt vanuit het principe dat er een gemeenschap bestaat met een zekere zin voor exclusiviteit: niet iedereen behoort er toe, maar zij die er toe behoren, zijn allemaal gelijk. Dat alles in een land waarover we zelf beschikken en besturen. Voor het Vlaams Belang is het nationalisme een middel om tot een vrijer en democratischer Vlaanderen te komen.

2.1 Nationalisme

Het Vlaams Belang denkt in gemeenschapstermen en vindt dat onze samenleving uit meer dan louter geatomiseerde individuen bestaat. We zijn hoe dan ook met elkaar verbonden. De oorsprong van het gemeenschapsdenken van het Vlaams Belang moeten we situeren in de conservatieve en nationalistische overtuiging van de partij. Daarom is er in Vlaanderen geen enkele andere politieke partij die het zoals het Vlaams Belang heeft over "onze mensen". Alvorens we het gemeenschapsdenken verdedigen, moeten we eerst definiëren wat die gemeenschap precies is. Een gemeenschap is immers begrensd.

Volgens minister Bart Somers (Open Vld) is "*spreken over etnische Vlamingen racisme van het ergste soort*". Voor Louis Ide (N-VA) van zijn kant is het bewijs geleverd dat "*het Vlaams Belang nog altijd spreekt in termen van exclusie en etniciteit*". Theo Francken spreekt dan weer over inclusief nationalisme en Bart De Wever over civiel nationalisme. Ze zetten dit dan af tegenover het zogenaamd exclusief en vermeend etnisch nationalisme van het Vlaams Belang. Vandaar dan de zogenaamde Chinese Muur tussen beide partijen.

De hedendaagse wereld is geordend in staten. Dat zijn de politieke verbanden die in de kern voor onze veiligheid en ons overleven zorgen, maar die tevens bredere instrumenten zijn om onze belangen te dienen en dus politieke keuzes te maken. De Westfaalse Orde (1648) bepaalt dat een staat een specifiek begrensd grondgebied heeft waarop het zijn heerschappij uitoefent. In een democratische orde ligt de macht van de soevereine staat in handen van burgers. Zij hebben rechten en vrijheden die de staat garandeert op een bepaald territorium.

Er is dus een fundamenteel onderscheid tussen burgers en niet-burgers dat voortvloeit uit een verschil in gemeenschappelijkheid, dus uit een verschil in belangen en dat als resultaat heeft dat men andere rechten en vrijheden heeft. Het recht op verblijf is er bijvoorbeeld één van. Een nieuwe nationaliteit verwerven, is een privilege en dus een exclusiviteit die onderscheid maakt tussen burgers en niet-burgers. Nationalisme, het verdedigen van de belangen van de natie en dus van zijn burgers, is daarom per definitie tot op zekere hoogte exclusief. Het ideologisch concept inclusief nationalisme is dus een contradictio in terminis.

Hoe bekomt men het burgerschap en dus toegang tot die exclusieve burgergemeenschap? Dat erft men door afstamming bij geboorte (*ius sanguinis* zoals in België), verwerft men door de plaats van geboorte (*ius soli* zoals in de VS) of verwerft men door keuze (naturalisatie, beide). Dat verwerven van nationaliteit is opnieuw een privilege. Men heeft geen afdwingbaar recht op naturalisatie. De ontvangende burgergemeenschap stelt haar voorwaarden. Eenmaal men de nationaliteit heeft, heeft men precies dezelfde rechten als zij

die het burgerschap reeds hadden.

Nationalisme, het verdedigen van de belangen van de natie en dus van zijn burgers, is dus per definitie gebaseerd op burgerschap. Elk nationalisme, waar ook ter wereld, is per definitie civiel. Het civiel nationalisme van De Wever is dus een tautologie, iets wat twee keer hetzelfde betekent, en dus eigenlijk volstrekt betekenisloos is. Het is dan ook niet meer dan een politiek-retorische truc.

2.2 Gemeenschapsdenken

Mensen zijn sociale wezens. Dat betekent dat we ons doorheen de tijd en ruimte altijd in betekenisvol groepsverband organiseren. Wie we zijn wordt dus niet alleen gevormd door hoe we onszelf zien (psychologisch), maar ook van welke groepen we deel uitmaken (sociologisch) en hoe we in groepen interageren (sociaalpsychologisch). Dat vormt het complex geheel van onze identiteit. In eenvoudige jagers-verzamelaarssamenlevingen is de stam er om onze veiligheid en overleven te realiseren. Hedendaagse verbanden zijn veel complexer, waarbij de afstand van elk lid tot de primaire behoefte van veiligheid en overleven vergroot is. Groepsverbanden overleven maar door groepsloyauteit. Die loyauteit vloeit voort uit gemeenschappelijkheid.

Als Vlamingen delen we een geschiedenis, een land en een zeker waardenkader met elkaar. Een identiteit. Deze identiteit is het gemeenschapsvormend element dat ons aan elkaar bindt als natie. Dat betekent dat niet iedereen op aarde lid kan zijn van onze gemeenschap en kan genieten van dezelfde rechten en plichten. Het Vlaams Belang vindt dan ook dat nieuwkomers er alles aan moeten doen om zich aan te passen aan de normen en waarden in Vlaanderen. De massamigratie van overal ter wereld heeft de sociale structuur in Vlaanderen grondig dooreen geschud. Daarom pleit het Vlaams Belang voor een migratiestop, weliswaar met respect voor het vrij verkeer van goederen en personen binnen de Europese Unie. Het Vlaams Belang wil het Vlaanderen van morgen bouwen met de mensen die er zijn, behalve met de volgende drie groepen: wie hier is om criminele fei-

Als Vlamingen delen we een geschiedenis, een land en een zeker waardenkader met elkaar.

ten te plegen, wie hier is om te profiteren van onze sociale zekerheid en wie een extreme vorm van de islam aanhangt.

Het gemeenschapsdenken van het Vlaams Belang betekent dus geenszins dat Vlaanderen zich moet afsluiten van de buitenwereld, noch dat het Vlaams Belang tegen individualisme is. De gemeenschap dient net als middel voor het individu om zich in alle vrijheid te kunnen ontplooien, hetgeen in balans moet zijn met de negatieve vrijheid.

Negatieve vrijheid behelst de vrijheid en onafhankelijkheid van anderen, de bescherming tegen excessief overheidsoptreden. Positieve vrijheid beslaat eerder de ontplooiing van het individu. Volgens het Vlaams Belang rust er een verplichting op de overheid om zowel de negatieve als de positieve vrijheid te waarborgen.

Dat betekent dat de staat de burgerlijke rechten en vrijheden van de burgers moet beschermen. Een vrij burger zijn is erg waardevol, maar dit volstaat niet als het louter daarbij blijft. Veel burgers zijn weinig met deze vrijheid als ze de middelen niet hebben om zich te ontplooien. Vandaar dat de gemeenschap moet instaan als katalysator van de positieve vrijheid. Dat wil zeggen dat de gemeenschap een vangnet moet afspannen voor haar leden. Door collectief zaken te organiseren, brengt gemeenschapsvorming allerlei schaalvoordelen met zich mee. De gemeenschap biedt burgers sociale zekerheid, betaalbaar onderwijs, gezondheidszorg en tal van andere voorzieningen. Het Vlaams Belang classificeert dit onder het Rijnlandmodel.

2.3 Zelfbeschikkingsrecht en volkssoevereiniteit

Een van de principes van het nationalisme is het zelfbeschikkingsrecht, het internationaal recht voor elk volk om haar eigen politieke soevereiniteit en toekomst uit te stippelen zonder externe inmenging. De volkssoevereiniteit impliceert dat de staat haar predikaten krijgt bij mandaat van het volk en zo ook gelegitimeerd wordt. Het Vlaams Belang vindt dat Vlamingen het recht hebben om hun eigen keuzes te maken als gemeenschap. Internationale en supranationale structuren, maar ook particuliere structuren horen dit proces dus zo min mogelijk te beïnvloeden.

Doordat België de optelsom is van twee democratieën zal elke Belgische regering steeds tegen de belangen in regeren van een van de gemeenschappen. In de praktijk regeert de Vivaldi-regering tegen de belangen van de Vlamingen. Deze regering kent geen meerderheid aan Vlaamse kant en de Vlamingen hebben allerminst gekozen voor een linkse regering.

De voorbije decennia hebben onze politici de Belgische rechtsorde op allerlei manieren ondergeschikt gemaakt aan internationale verdragen en supranationale instellingen. We stonden onze soevereiniteit af aan jurisdicties die nauwelijks gebonden zijn aan de wil van het volk, of aan onze Grondwet. De uitverkoop aan het internationale en supranationale niveau gaat regelrecht in tegen de volkssoevereiniteit, immers, het volk is niet langer de scharnier van het politieke systeem. Wetgeving moet net een reflectie zijn van de democratie en de volkssoevereiniteit, de politieke keuzes moeten van daaruit emaneren. In dit geval echter bepalen politieke keuzes uit andere democratieën mee het beleid.

Maar daar blijft het niet bij. De Europese Unie en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ontwikkelden zich tot organen van onverkozen bureaucraten en rechters met almaar meer macht. Het gevolg zijn wereldvreemde beslissingen die moeilijk vatbaar zijn voor de burger, deze ervaart dan ook onmacht vermits de kloof erg groot is. De Europese Unie kent op die manier een gelijkaardige dynamiek zoals België, enkel op ruimere schaal.

De internetreuzen hebben een ongeziene macht gekregen om de publieke opinie te censureren.

Ook de opmars van grote, kapitaalkrachtige multinationals vormt een bedreiging voor onze democratie. Een recent fenomeen is dat het publieke debat deels verplaatst werd naar het internet. Politici communiceren via Twitter of Facebook, burgers vergaren informatie via deze platformen en wisselen onderling berichten uit. De internetreuzen die deze platformen beheren, houden er echter een vaag maar hardvochtig censuurbeleid op na. Zelfs politici worden gemuilkorfd! Zodoende worden zaken die offline perfect legaal zijn en onder de vrijheid van meningsuiting vallen, online onverbiddelijk gecensureerd. Volgens het Vlaams Belang is dit een ernstige bedreiging voor de vrijheid van meningsuiting en dus ook voor de democratie. Grote bedrijven horen niet tussen te komen in onze democratie. Het Vlaams Belang plaatst democratie tegenover deze oligarchie.

2.4 Gelijkheid en democratische vertegenwoordiging

De leden van de gemeenschap zijn zonder onderscheid gelijk voor de wet en worden ook als dusdanig behandeld door de staat. De staat krijgt zijn rechten als een mandaat van de bevolking, deze leggen we samen met onze onvervreemdbare rechten vast in een grondwet. Via vrije verkiezingen mandateert het volk de staat. De bedoeling is dat iedere burger evenveel inspraak heeft en zich evenredig vertegenwoordigd ziet. België kent door haar complexiteit echter een resem problemen die deze gelijkheid en de democratische vertegenwoordiging ondermijnen.

Particratie

België kent een sterke particratie. Partijvoorzitters zijn oppermachtig in hun koninkrijkjes. Die koninkrijkjes nemen echter een loopje met de parlementaire democratie. De macht van partijen overstijgt die van de parlementen. Sterker zelfs, de macht van partijen bepaalt onze politiek. Het Vlaams Belang identificeert de particratie als het kernprobleem.

Een Vlaamse stem weegt lichter dan een Franstalige stem

Tijdens de federale verkiezingen van mei 2019 stemden 810.177 kiezers op het Vlaams Belang, de PS haalde 641.623 stemmen binnen. Toch kreeg het Vlaams Belang slechts achttien zetels toebedeeld in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de PS anderzijds

haalde er twintig binnen. Een Vlaamse partij moet dus per zetel meer stemmen halen dan een Franstalige partij, wat betekent dat een Vlaamse stem lichter weegt dan een Franstalige. Dat komt omdat de zetelverdeling plaatsvindt op basis van inwonersaantallen in plaats van uitgebrachte stemmen. Dat niet elke stem gelijk telt, betekent zoveel als een nationaal democratisch deficit.

No taxation without representation

Aansluitend op het voorgaande ligt de problematiek van het welvaartsverschil tussen Vlaanderen en Wallonië. Vlamingen betalen 70% van de belastingen én er stromen jaarlijks miljarden euro's transfers naar Wallonië: zo'n 12,9 miljard in 2021. Vermits vooral Vlamingen de belastingen betalen, is het ook logisch dat een meerderheid van Vlamingen het beleid bepaalt. Opnieuw is dit een democratisch deficit.

Uitsluiten van kiezers

Het democratisch deficit en de democratische ongelijkheid zijn nog groter als we het cordon sanitaire in overweging nemen. Al decennialang is het een vanzelfsprekendheid om nagenoeg geen rekening te houden met het signaal van de kiezer als deze Vlaams Belang stemt. De systeempartijen blijven aan de macht. Dat maakt van België een electorale oligarchie.

De burger moet kunnen berusten in een degelijk werkende parlementaire democratie. Dat betekent dat de stembusgang respect verdient en het dus allerminst fatsoenlijk noch democratisch is om steevast een groot aantal kiezers buitenspel te zetten, omdat ze niet voor de 'juiste' partij stemden. Net zoals de burgers de Belgische politiek wantrouwen, wantrouwt de Belgische politiek de wil van het volk.

Gepolitiseerd Grondwettelijk Hof

Het Grondwettelijk Hof is een bijzonder belangrijk rechtscollege in België. Enerzijds ziet het toe op de naleving van de bevoegdheidsverdeling tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten, en anderzijds controleert het de naleving van de grondrechten.

Het Hof bestaat echter naast professionele rechters voor de helft uit weggepromoveerde politici die politiek benoemd worden. Dat is ongezond voor de rechtsstaat, omdat het Grondwettelijk Hof op die manier gepolitiseerd wordt. Volgens het Vlaams Belang horen politici niet thuis in het Grondwettelijk Hof.

De VRT: staatsomroep of openbare omroep?

Ondanks dat de inkomsten van de VRT voor ruim 60% van gemeenschapsgeld afkomstig zijn, gedraagt de VRT zich allerminst als een zender die alle Vlamingen wil vertegenwoordigen. Hoewel het Vlaams Belang bij de laatste verkiezingen als grote overwinnaar met meer dan 800.000 stemmen de op een na grootste van Vlaanderen en zelfs België werd, komt onze partij bijzonder weinig aan bod in de programma's van de VRT. Nochtans dragen ook deze 800.000 Vlamingen bij aan de financiering van de VRT.

Dit werd overigens recent bevestigd door een uitgebreide onpartijdigheidsstudie van de Universiteit Antwerpen en de Vrije Universiteit Brussel. "Wat politieke partijen betreft, stellen we vast dat over het algemeen het Vlaams Belang minder aan bod komt in de berichtgeving", concluderen de onderzoekers. Zo becijferden ze dat in de periode 2014-2019 het Vlaams Belang van alle politieke partijen die vertegenwoordigd zijn in het Vlaams Parlement het minst aan bod kwam.

Het ongelijk behandelen van het Vlaams Belang door de openbare omroep is allesbehalve een nieuw gegeven. Verschillende instanties tikten de VRT hierom reeds op de vingers. Zo oordeelde de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) al in 2007 dat het Vlaams Belang gediscrimineerd werd ten opzichte van de andere ideologische strekkingen, waardoor de geest van onpartijdigheid niet gerespecteerd werd die door de wetgever aan de openbare omroep wordt opgelegd. De meest recente cijfers wijzen uit dat in 2021 minder dan 1% van de politieke studiogasten Vlaams Belangers waren. In de ontspanningsprogramma's van de staatsomroep komt het Vlaams Belang nagenoeg niet aan bod.

Persvrijheid is essentieel in een democratie. Zonder persvrijheid komt de tegenstem niet aan bod, enkel die van de gevestigde orde. Precies dit fenomeen is ook aan de gang in Vlaanderen. Daarom pleit het Vlaams Belang voor pluralistische media voor àlle Vlamingen. Dat willen we onder meer verwezenlijken door de publieke omroep VRT te dwingen om evenwichtiger te werken.

Oppositie muilkorven

Doordat partijen ook via sociale media met hun kiezers communiceren, speelde de vierde macht haar informatiemonopolie kwijt. Inmiddels zijn sociale media niet weg te denken uit de campagnes van politieke partijen. Gezien de Vivaldi-partijen door hun dalend aantal kiezers ook minder fondsen ontvangen, kunnen ze bijgevolg ook minder berichten

sponsoren op sociale media. De oplossing? Een uitgavenplafond voor partijen op sociale media. Een van de eerste voorstellen van de Vivaldi-regering was om de uitgaven op sociale media te beperken.

Nieuwe politieke cultuur?

Toen de Vivaldi-regering zich in oktober 2020 in het zadel hees werd uitgebreid gewag gemaakt van een 'nieuwe politieke cultuur'. De nieuwe politieke cultuur zou een van de Vivaldische speerpunten worden; het regeerakkoord wijdde dan ook een volledig epistel aan dit werkpunt. Het regeerakkoord gaf aan te streven naar meer democratische vernieuwing, met nieuwe vormen van burgerparticipatie zoals 'burgerkabinetten' of gemengde panels in de Kamer. Daarnaast beloofde het akkoord ook het systeem van de partijfinanciering te hervormen, 'desinformatie' te bestrijden, aan het statuut van de parlementsleden te werken, meer transparantie, meer duidelijkheid over de toekomst van de Senaat en tal van andere veelbelovende voorstellen.

De inkt van het regeerakkoord was amper droog wanneer duidelijk werd dat dit opnieuw loze beloftes waren. Zo greep de Vivaldi-regering meteen naast een aantal mooie kansen om de beloftes over een nieuwe politieke cultuur waar te maken. Het aantal kabinetsleden steeg flink tot 838 medewerkers en de partijdotaties werden geïndexeerd. Ook de budgetten voor de kabinetten gingen in stijgende lijn. Tot slot telt Vivaldi maar liefst zeven vicepremiers.

Burgerparticipatie

De politiek staat ver af van de burger. Het Vivaldi-akkoord nam zich wel voor om een hele hoop veranderingen door te voeren, maar kon die niet waarmaken. De systeempartijen willen de perceptie scheppen dat de burger beter betrokken wordt. Gemengde panels en burgerkabinetten zijn immers een doekje voor het bloeden. Ook de Europese Unie is deze weg ingeslagen. De *Conference on the Future of Europe* wilde burgers nauwer betrekken bij de EU door eenzijdig samengestelde burgerpanels te verzamelen. De meest nauwe betrekking van de burger bij het beleid zijn echter referenda. De EU heeft evenwel slechte ervaringen met de grondwetsreferenda van 2005.

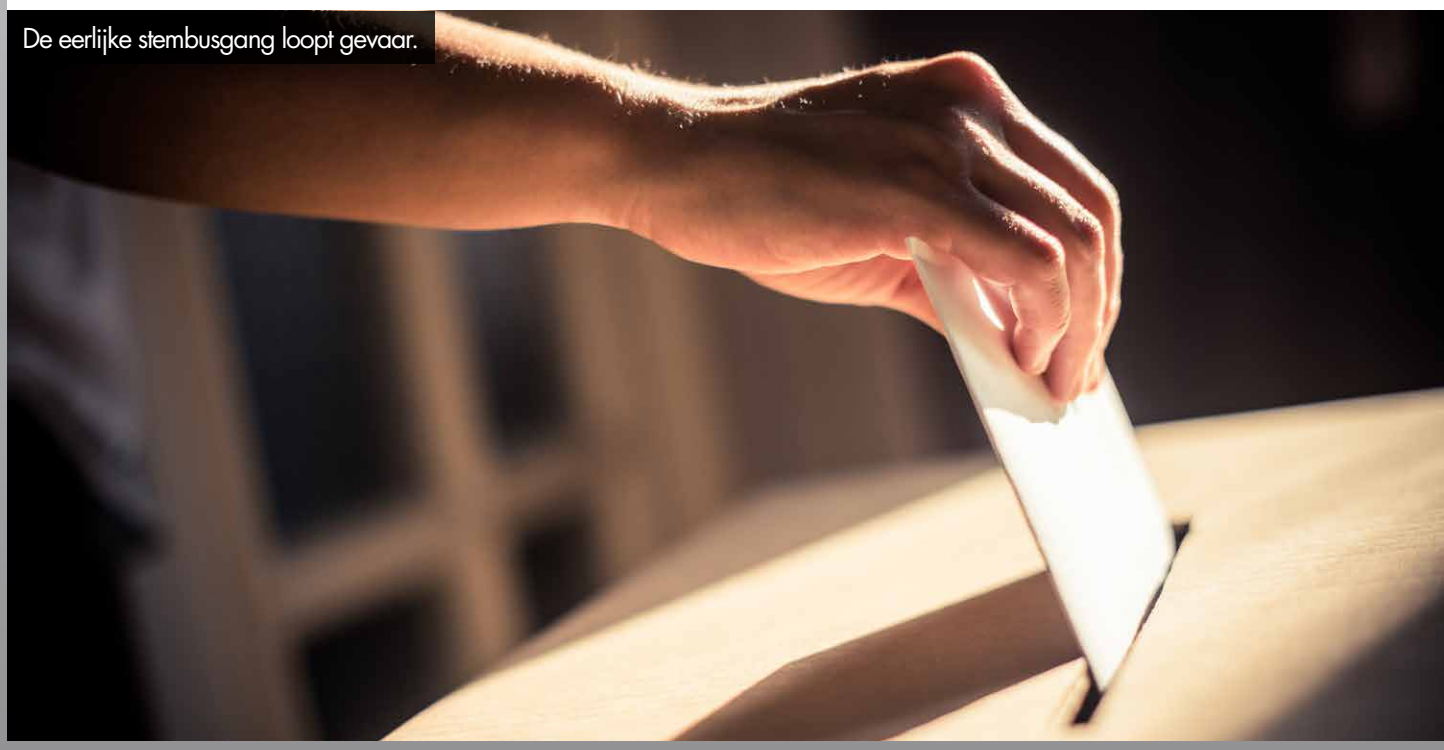
De eerlijke stembusgang loopt gevaar.

Burgerpanels zijn volksverlakkerij. Het parlement is het orgaan waar de burger vertegenwoordigd wordt. Het Vlaams Belang pleit dan ook voor een degelijk werkende parlementaire democratie, dan hoeven lege oplapmiddelen zoals burgerparticipatie niet.

De burger moet kunnen vertrouwen in een degelijk werkende parlementaire democratie. Dat betekent dat de stembusgang respect verdient. De eerlijke stembusgang loopt gevaar nu meer en meer democratieën uitgebreid gebruik maken van digitaal stemmen of stemmen per post. Dat is allerminst evident. Frankrijk schafte de poststem in 1975 af omwille van fraude. Ook het Vlaams Belang gelooft dat democratie een activiteit is waarbij kiezers actief moeten gaan stemmen. Het stemresultaat moet boven elke verdenking staan.

2.5 Wat zegt het Vlaams Belang?

Het Vlaams Belang gelooft in volkssoevereiniteit en democratie. De staat krijgt zijn macht via een mandaat van het volk. Het volk heeft dus meer inspraak nodig, maar vooral ook instellingen die betrouwbaar en efficiënt zijn. Om dit hernieuwd sociaal contract met de Vlaming vast te leggen, heeft het Vlaams Belang een aantal concrete voorstellen. Deze voorstellen nopen ertoe om de democratie te herstellen, zodat de Vlaming beter vertegenwoordigd wordt.

2.5.1 Het Vlaanderen van morgen: gemeenschap en identiteit

De Vlaamse identiteit is het gemeenschapsvormend element dat ons aan elkaar bindt als natie. Betekent dit dat het Vlaams Belang wil dat Vlaanderen en de Vlamingen zich afsluiten van de buitenwereld? Absoluut niet. Het Vlaams Belang is een gemeenschapspartij. Wij geloven dat gemeenschapsvorming de individuen binnen de gemeenschap – de burgers – de kans geeft om zich ten volle te ontplooien. Het Vlaanderen van morgen moet ook een onafhankelijk Vlaanderen zijn. Onafhankelijkheid is immers het middel bij uitstek om een beter werkende democratie af te dwingen voor het volk.

Het Vlaams Belang wil het Vlaanderen van morgen bouwen met de mensen die er zijn, behalve met de volgende drie groepen: wie hier is om criminele feiten te plegen, wie hier is om te profiteren van onze sociale zekerheid en wie een extreme vorm van de islam aanhangt.

2.5.2 Respect voor de kiezer

Het cordon sanitaire is volkomen ondemocratisch en illegitiem. Het kan niet dat de systeempartijen überhaupt nooit rekening houden met de stembusgang en honderdduizenden Vlamingen in de kou staan. Een democratie hoort geen kiezers uit te sluiten en hoort evenmin angst te hebben voor de stem van het volk.

2.5.3 Hervorming van het kiesstelsel

- De Vlaamse democratie is een uiting van de nationale volkswil. Een volksvertegenwoordiger vertegenwoordigt gans het volk en haar belangen. Dus moet die ook verkozen worden in een ééngemaakte Vlaamse kieskring ter vervanging van de provinciale kieskringen.
- Een Vlaamse stem moet evenveel wegen als een Franstalige stem. Tot we overgaan tot de ordentelijke opdeling van België moet het aantal federale Kamerzetels verdeeld worden per taalgroep op basis van de uitgebrachte stemmen.
- De burger moet zoveel mogelijk invloed uitoefenen op wie verkozen wordt. De ongelijke verdeling van de lijsstem schaffen we af. Net zoals de opvolgerslijsten. Neemt een

verkozene het mandaat niet op, dan dient dit door de eerstvolgende kandidaat met het meeste voorkeurstemmen te worden ingevuld.

- De kiezer beslist wie verkozen wordt, partijen beslissen wie op hun lijsten staan en waar. Elke vorm van quota schaffen we af, want elke burger is gelijk.

2.5.4 Meer transparantie door meer communicatie

- De markt voor politieke ideeën moet ontdaan worden van ondoelmatige restricties die er enkel op gericht zijn concurrentie te verhinderen. Politieke partijen moeten ongehinderd campagne kunnen voeren, ook op radio, televisie of gelijk welk ander medium dat ze geschikt achten. Bovendien moet de sperperiode afgeschaft worden en bij verkiezingen komt er een gelijk uitgavenplafond dat voor alle lijsten en kandidaten geldt. Op die manier leggen politici meer verantwoording af voor de burger en blijft die ook beter geïnformeerd. Politici horen immers geen schrik te hebben van campagnes, verkiezingen en van de burger.

- In 2002 werd de uitzending door politieke derden op de openbare omroep stopgezet. Dit was zendtijd die de politieke partijen zelf konden invullen. Communicatie is essentieel in politiek. De openbare omroep moet de diversiteit en het pluralisme in onze samenleving uitdragen. Uitzending door derden voor politieke partijen moet opnieuw ingevoerd worden.

2.5.5 Politieke benoemingen

- Het Vlaams Belang is tegen de platte politieke benoemingen in de rechterlijke macht van kandidaten die zelfs geen minimum aan juridische expertise kunnen voorleggen. Het Grondwettelijk Hof is geen uitbolfunctie. Kandidaten voor het Grondwettelijk Hof moeten over een universitair juridisch diploma beschikken.

- De administratie moet loyaal uitvoeren wat de politiek beslist. Dat is het primaat van de politiek. Toch is het legitiem dat ministers zich laten bijstaan door een kabinet van experten. De omvang van die kabinetten wil het Vlaams Belang halveren, want 838 kabinetsmedewerkers is te veel.

- Net zoals de platte politieke benoeming van ongeschikten is de verzelfstandiging van overheidsfuncties en -organisaties een bedreiging voor de democratische controle en legitimiteit. Het Vlaams Belang wil de democratische controle over elke overheidsorganisatie herstellen en de doorgeslagen verzelfstandiging terugschroeven. Een politiek benoemde afgevaardigde moet wel aan kwaliteitsvereisten voldoen om de taken naar behoren uit te oefenen. Daartoe richten we een 'Vlerick voor de overheid' op, een school naar het voorbeeld van de voormalige Franse *Ecole Nationale d'Administration*, een opleidingscentrum waar kandidaten voor examens moeten slagen om mandaten te kunnen uitoefenen.

2.5.6 Een hybride, professionele publieke omroep

Het Vlaams Belang kan zich vinden in een duidende, informatieve invulling van de VRT, maar niet in een com-

petitieve VRT die ook aanbieder is van entertainment en infotainment. Om de VRT eindelijk te hullen in een 21e-eeuws jasje, stelt het Vlaams Belang dan ook voor om het amusementssegment van de VRT over te laten aan de private sector.

Dankzij deze afslanking kan de VRT evolueren naar een hybride, professionele publieke omroep die zich volwaardig richt op het verzorgen van kwalitatieve duiding en informatie voor alle Vlamingen. Dat wil zeggen dat de VRT het politieke pluralisme in Vlaanderen strikt moet respecteren. Om dit af te dwingen, stelt het Vlaams Belang voor dat de VRT proportionaliteitsvorken hanteert wat betreft het uitnodigingsbeleid in haar brede aanbod aan programma's. Daarnaast moet de VRT statistieken bijhouden van de spreektijd die politici en partijen jaarlijks krijgen in de verschillende duidingsprogramma's. De duidingsgasten moeten de ideologische pluraliteit van de samenleving weerspiegelen. Zowel oppositie als meerderheid moeten aan bod komen. De relatieve parlementaire sterkte moet richtinggevend zijn. In verkiezingscampagnes moeten alle fracties uit de parlementen gelijkwaardig aan bod komen.

2.5.7 Transparante democratie

Vertrouwen in het electoraal proces is essentieel om het vertrouwen van de burger in de democratie te bewaren. Zelfs de minste schijn van partijdigheid of fraude is voldoende om dit vertrouwen te ondermijnen. Verkiezingen moeten in alle transparantie en controleerbaarheid verlopen. Digitaal stemmen moet steeds gepaard gaan met een fysieke afdruk van elke stem. Na verkiezingen moeten gerandomiseerd testen uitgevoerd worden om de congruentie tussen digitaal stemmen en de fysieke afdrukken te controleren. Verkiezingsresultaten moeten tot op het niveau van de stembus vrij consulteerbaar zijn door elke burger. Stemmen per post moet verboden zijn. Transparante verkiezingsresultaten met data per stembureau moeten raadpleegbaar zijn voor elke burger.

2.5.8 Stemrecht is een burgerrecht

Stemmen is een burgerrecht en dus beslist de burger zelf hiervan gebruik te maken. Het Vlaams Belang is voor de afschaffing van de stemplicht en wil dus het stemrecht invoeren. Stemgerechtigde leeftijd voor alle verkiezingen is 18 jaar, en niet langer 16 jaar voor de Europese verkiezingen. Vreemdelingenstemrecht schaffen we af voor lokale verkiezingen, want stemrecht is een exclusief recht voor burgers.

3. Vrijheid

Het Vlaams Belang gelooft dat de staat macht uitoefent via een mandaat dat het van de bevolking krijgt. Samen met onze onvervreemdbare rechten leggen we dat vast in een grondwet. Onze burgerlijke rechten en vrijheden beschermen ons tegen excessief overheidsoptreden en leiden de werking van de rechtsstaat en de democratie in goede banen. Naast het beschermen van de burger, moeten ze er dus ook voor zorgen dat onze democratie niet verzandt in een tirannie van de meerderheid. Democratie is immers een georganiseerd meningsverschil. In deze brochure gaan we dieper in op de vrijheid van meningsuiting en de persvrijheid.

3.1 Vrijheid van meningsuiting

3.1.1 Wat is vrijheid van meningsuiting?

De vrijheid van meningsuiting wordt zowel juridisch als cultureel gewaarborgd in onze maatschappij. Juridisch beschermen onze Grondwet, maar ook internationale verdragen zoals het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten deze vrijheid.

Artikel 19 van de Grondwet waarborgt de vrijheid "om op elk gebied zijn mening te uiten". Dat kan omschreven worden als "het recht om aan zijn filosofische, godsdienstige, politieke, persoonlijke of ideologi sche overtuiging uiting te geven in woorden, geschriften of gedragingen". De meningsuiting kan bijgevolg op verschillende wijzen gebeuren, zowel door het woord als door het geschrift als door handelingen. Ook meningsuitingen via audiovisuele mediadiensten, via telecommunicatie-infrastructuur of via het internet vallen onder de bescherming van de vrijheid van meningsuiting.

Hoewel de vrijheid van meningsuiting fundamenteel is, vormt het geen absoluut recht en kan het worden gelimiteerd. Artikel 19 van de Grondwet stelt dan ook duidelijk dat misbruik van de vrije meningsuiting kan worden gesanctioneerd op voorwaarde dat dit misbruik als misdrijf is omschreven. Zo is aanzetten tot geweld, racisme, vreemdelingenhaat en discriminatie en eerroof of laster strafbaar onder de Belgische wetgeving.

In het licht van artikel 19 van de Grondwet rijst de vraag of het beteugelen van *hate speech* al dan niet ongrondwettelijk is. De afgelopen jaren rijzen overal stemmen op om *hate speech* of oproepen tot haat zowel offline als online aan banden te leggen. Haat is echter een abstract begrip, een menselijke emotie die legitiem kan zijn.

Het recht op vrijheid van meningsuiting slaat niet alleen op de vrijheid om meningen te uiten, maar ook op de vrijheid om "inlichtingen" of "informatie" te verspreiden en te ontvangen. Dat noemt men het recht op vrije nieuwsgaring. Ook het Vlaams Parlement heeft het recht op vrije nieuwsgaring uitdrukkelijk erkend in een decreet.

Naast de vrijheid van meningsuiting wordt ook de vrije pers gewaarborgd door de Grondwet. Artikel 25 van de Grondwet luidt: "*De drukpers is vrij; de censuur kan nooit worden ingevoerd; geen borgstelling kan worden geëist van de schrijvers, uitgevers of drukkers. Wanneer de schrijver bekend is en zijn woonplaats in België heeft, kan de uitgever, de drukker of de verspreider niet worden vervolgd.*"

De vrijheid van meningsuiting wordt ook erkend door internationale verdragen. Artikel 19 van het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR) en artikel 10 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) garanderen het recht op vrijheid van meningsuiting. Artikel 10 van het EVRM leest als volgt:

> "Eenieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of te verstrekken, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen. Dit artikel belet Staten niet radio- omroep-, en bioscoop- of televisieondernemingen te onderwerpen aan een systeem van vergunningen."

Dit artikel brengt een negatieve en positieve verplichting met zich mee. De negatieve verplichting bestaat erin dat de overheid zich niet mag mengen in het fundamenteel recht van de vrijheid van meningsuiting van de burger. Een private onderneming (zoals Facebook) is geen overheid, dus zou in principe niet onder artikel 10 van het EVRM vallen. Er is ook een positieve verplichting om de vrije meningsuiting te beschermen. In de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) wordt aanvaard dat de overheid de taak heeft ervoor te zorgen dat de vrijheid van meningsuiting effectief kan worden uitgeoefend. Er wordt van de overheid actie verwacht die de vrijheid van meningsuiting moet beschermen.

Het EHRM heeft in het verleden al erkend dat er een positieve verplichting kan rusten op de overheid om de vrijheid van meningsuiting te beschermen tegen inbreuken, zelfs tegen inbreuken door private personen. Een staat kan zelfs aansprakelijk worden gesteld als hij geen beschermende maatregelen neemt. Er rust met andere woorden een zorgplicht op de overheid.

3.1.2 Wat is censuur?

De juridische waarborgen kunnen uiteraard niet bestaan zonder politieke en culturele funderingen. Wetgeving is gestolde politiek en moet een reflectie zijn van de democratie en volkssoevereiniteit. Dat wil zeggen dat onze wetgeving en rechtspraak omtrent vrijheid van meningsuiting historisch en cultureel moet ingebed zijn in een klimaat dat het vrije woord en het vrije debat koestert en stimuleert.

In het Westen is dit vanzelfsprekend. Door de eeuwen heen schudden we de censuurwetten van ons af en evolueerden we richting een vrije en open cultuur die veelal taboeloos zaken durft te bespreken. In culturen die een gelijkaardige evolutie niet meemaakten, ontbreekt deze mentaliteit en is het vrije woord dus geen evidentie. Daarom moeten we ons dan ook behoeden voor nieuwe cultuurverschijnselen die censuur in de hand werken. De postmoderne *cancel culture* die komt overgewaaid uit de Verenigde Staten en almaar grotere grenzen aan het vrije woord stelt, is een groot gevaar. De intolerante houding van nieuw-links doet dan ook denken aan een verleden waarin andere actoren censuur uitoefenden. De praktijken van de linkse *cancel culture* zijn in ieder geval niet nieuw.

Het vrije woord en het vrije debat moeten een vanzelfsprekendheid blijven.

Doorheen de geschiedenis maakten heel wat landen zich schuldig aan hardvochtige censuur, andere naties hebben dan weer een tradi-

tie van tolerantie. Censuur kan voorkomen in een waaier aan vormen, types en methodes. Boeken, kranten, films, muziek, kunst, tradities maar ook meningsuitingen kunnen allemaal het voorwerp zijn van censuur. Vandaag zien we hoe meningsuitingen voornamelijk online aan banden worden gelegd. Dat gebeurt weliswaar niet door de overheid of de Kerk, maar door grote sociale mediabedrijven.

Bekend is natuurlijk de kerkelijke censuur tegen ketterij, godslastering en wereldbeelden die de kerkelijke dogma's uitdaagden. Ook majesteitsschennis was lange tijd een misdrijf dat werd bestraft. Tot diep in de 20e eeuw hield de Kerk de zogenaamde Index bij, een lijst van boeken die als verwerpelijk werden geacht. Daarnaast brandmerkten ook vele westerse landen controversiële boeken als ongewenst. Ook in de islamitische wereld zijn tal van boeken, opvattingen en afbeeldingen absoluut taboe. De zaak-Rushdie, de Deense Mohammed-cartoons en de aanslag op Charlie Hebdo leren ons hoe nietsontziend het intolerante klimaat in de moslimwereld is.

De totalitaire regimes die de 20e eeuw met bloed doordrenkten stonden allemaal bekend om hun radicale controle op het discours. De boekenverbrandingen in Nazi-Duitsland zijn een bekend voorbeeld. Tijdens de *Gleichschaltung* greep de overheid de controle over alle media. Ook onder Duitse bezetting was in de Belgische media slechts één geluid te horen. Publicaties en kranten die een tegengeluid produceerden, moesten in de clandestiniteit gaan. In communistische landen was (en is) censuur omnipresent. Tijdens de stalinistische periode was de censuur in de Sovjet-Unie extreem draconisch. De kleinste verbale misstap of belediging ten aanzien van het regime zorgde ervoor dat burgers jarenlang veroordeeld werden tot dwangarbeid in een goelagkamp. In het marxistisch-leninistische systeem van het voormalige Oostblok domineerde de communistische partij de kranten, tijdschriften, radio en staatsomroep. De grootste kranten waren zelfs de partijbladen van

In het marxistisch-leninistische Oostblok domineerde de communistische partij de kranten, tijdschriften, radio en staatsomroep.

de communistische partij. Een publieke opinie of debat was dus onbestaande. Daarnaast stonden alle culturele activiteiten onder strikt toezicht van de staat en werden politieke dissidenten zodanig gemarginaliseerd dat er een algeheel stilzwijgen heerste. Tegengeluiden waren een blijk van 'contrarevolutionaire activiteiten' en dissidentie, vandaar dat de bevolking aan zelfcensuur deed. In het voormalige Oostblok leefde de leugen en was de sfeer er een van hypocrisie. Zoals de Russische auteur Elena Gorokhova ooit stelde: "ze liegen tegen ons, we weten dat ze liegen, ze weten dat we weten dat ze liegen, maar ze blijven tegen ons liegen, en we blijven doen alsof we ze geloven."

De motieven voor de censuur waren veelvuldig. Lange tijd werd censuur geïmplementeerd omdat de inhoud niet strookte met de kerkelijke moraal, of inging tegen de christelijke wereldbeschouwing. Autoritaire systemen passen censuur toe om politieke dissidentie tegen te gaan en een eenheidsworst te scheppen.

De *cancel culture*, een onderdeel van het *woke*-gedachtengoed, maakt er een sport van om meningen, evenementen en zelfs mensen die niet stroken met het *wokeism* te *cancelen*. Men wil deze evenementen, bijvoorbeeld een lezing aan een universiteit, niet laten doorgaan door die te saboteren. De sabotage kan variëren van druk zetten bij de autoriteiten om het evenement in kwestie te annuleren, tot fysieke sabotage van het evenement.

Ook mensen die een ander discours laten horen dan *wokeism* worden maar al te vaak in alle gelederen van hun professionele omgeving *gecanceled.* De *cancel culture* en het *woke*-gedachtengoed sluipen langzaam maar zeker ook Vlaanderen binnen. Zo is het *cancelen* van Zwarte Piet zonder meer een vorm van censuur, culturele censuur tegen onze tradities en gebruiken. Ook andere, minder voor de hand liggende zaken worden gecensureerd. Zo nam de bibliotheek van Gent zich voor om Pippi Langkous en tal van andere kinderklassiekers te "dekoloniseren" door bepaalde trefwoorden te verwijderen. Dit is censuur in haar zuiverste vorm.

De Lage Landen hebben nochtans een traditie van het vrije woord. Na het ontstaan van de boekdrukkunst, een van de katalysatoren van de Reformatie, werden op massale schaal smaadschriften en satirische teksten gedrukt in onze contreien. Na de Reformatie stond het toenmalige Nederland bekend om haar relatieve religieuze tolerantie.

De Nederlandse tolerantie speelde echter heel wat minder tijdens het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden. Politieke processen tegen andersgezinden waren toen legio, omdat het protestantse bewind haar stempel poogde te drukken op het katholieke zuiden. Om die reden bevat de Belgische Grondwet uit 1830 dan ook een garantie tegen de vervolging van meningsdelicten door politiek benoemde rechters. Artikel 150 van de Grondwet behelst dat de volksjury bevoegd is voor drukpersmisdrijven en politieke misdrijven. In 1999 werd dit artikel echter gewijzigd en toegevoegd dat men alsnog voor de correctionele rechter verschijnt ingeval bovenvermelde misdrijven ingegeven zijn door racisme of xenofobie. Kort daarop werden de drie vzw's achter het toenmalige Vlaams Blok voor vermeend racisme veroordeeld door de correctionele rechter.

Ook België stond vroeger bekend als een vrijplaats van meningen. Zo vestigde menig 19e-eeuws polemisch auteur zich op een bepaald moment in Brussel. Karl Marx verbleef in Brussel toen hij het Communistisch Manifest schreef, een wereldbekend werk met gigantische invloed. Ook Multatuli pende zijn literaire klassieker Max Havelaar, een aanklacht tegen het koloniale beleid in Nederlands-Indië, neer in Brussel.

Dat staat in schril contrast met de groeiende intolerantie van vandaag. Zoals verder zal blijken in deze brochure is online censuur schering en inslag geworden in ons land. Maar

ook offline neemt de censuur toe. Onlangs nog veroordeelde de Mechelse rechtbank van eerste aanleg vier Voorpost-leden tot zes maanden celstraf voor vermeend aanzetten tot haat en geweld vanwege een spandoek waarop "Stop islamisering" stond. Over de inhoud van de boodschap kan men het oneens zijn, maar de activistische motivering van de rechtbank was een rechtsstaat onwaardig. Door haar verregaande interpretatie doet de Mechelse rechtbank van eerste aanleg aan rechterlijk activisme en dreigen we te ontsporen in een *gouvernement des juges,* waarbij de rechter ook als wetgever optreedt. Opvallend is dat de Mechelse procureur werd bijgetreden door minister van Justitie Vincent Van Quickenborne (Open Vld), die op Twitter zijn welwillendheid aanprees. Dat neigt naar een politieke veroordeling en een collusie tussen de rechterlijke en de uitvoerende macht.

3.2 Persvrijheid

Ook in de private sector komen andere geluiden niet tot nauwelijks aan bod. Dat is te wijten aan de ongezonde machtsconcentratie in ons medialandschap: een handvol spelers bezitten alle tv-zenders, kranten en tijdschriften. Het monopolie van deze bedrijven wordt op de koop toe nog eens bestendigd omdat de overheid jaarlijks miljoenen euro's indirecte subsidies toekent aan de kranten en tijdschriften. De machtsconcentratie beknot op haar beurt ook de persvrijheid in ons land, want rechtse stemmen of rechtse media krijgen gewoon geen kans.

Een handvol spelers bezitten alle tv-zenders, kranten en tijdschriften.

Oligopolievorming in de media is onwenselijk omwille van tal van redenen. Het Vlaams Belang lijst vier grote redenen op waarom het mediaoligopolie nefast is voor onze markt, democratie en persvrijheid.

Ongezonde marktwerking

Ten eerste verstoort het de gezonde marktwerking. De marktmacht die de vier grote spelers samen bezitten, drukt kleinere spelers de kop in. Kleine initiatieven kunnen op die manier onmogelijk groeien en concurrentieel worden. Bovendien kunnen de grote mediaspelers vanuit hun hoedanigheid als massamedia potentiële concurrenten via hun kanalen besmeuren.

Ontwrichting buitenlandse media

Ten tweede destabiliseert de Vlaamse mediaoligarchie ook het speelveld in andere landen. De Vlaamse mediabedrijven werden zodanig groot dat ze de Nederlandse markt begonnen over te kopen. Maar de tentakels van de Vlaamse mediaoligarchen reiken zelfs tot in Denenmarken en Ierland. Middels staatssteun en oligolopolievorming groeien deze bedrijven dus uit tot grote, internationale spelers.

Gebrek aan onafhankelijkheid

Ten derde moeten we de massamedia inpassen in de scheiding der machten. Als vierde macht zijn de media naast toezichthouder op de andere machten, ook actor in het politieke speelveld en medebeheerder van de publieke opinie. De vraag rijst hoe correct dit alles zal zijn als de mainstream media financieel afhankelijk zijn van de staat, ofwel integraal als staatsomroep, ofwel via een jaarlijkse toelage van 178 miljoen euro. "Wiens brood

men eet, diens woord men spreekt", klinkt het per slot van rekening. Gekoppeld aan het marktverstorend effect van het mediaoligopolie, die kleinere spelers in de kiem smoort, kunnen we stellen dat dit de persvrijheid ernstig in het gedrang brengt.

Media-uniformiteit

Tot slot zorgt het gebrek aan persvrijheid van het mediaoligopolie voor een uniform aanbod. Zowel qua personeel als qua inhoud. Het Vlaamse medialandschap wordt gekenmerkt door een personeelscaroussel. Hoofdredacteurs, journalisten, editors, maar ook CEO's verplaatsen zich van het ene dagblad naar het andere en van het ene mediabedrijf naar het andere als ware het de transfermarkt in het voetbal. Dezelfde pool aan journalisten die werken voor een beperkt aantal bedrijven zorgt voor een ongezonde concentratie. Het aanbod wordt zo te uniform en men presenteert de consument een eenheidsworst. Doordat nieuwsredacties exact dezelfde redactionele keuzes maken, creëren zij een *pensée unique*. In de Vlaamse mainstream media is maar al te vaak slechts één geluid te horen. Het mediaoligopolie ondermijnt dus de mediadiversiteit in Vlaanderen.

Naast de inhoud zijn de massamedia ook erg selectief in wie ze aan bod laten komen. Maar al te vaak zien we dezelfde politici, experts en BV's opdraven. Tot vervelens toe worden dezelfde figuren tegen wil en dank aan de Vlaamse consument opgedrongen. Wat de experts en invloedrijke stemmen betreft, valt dat uiteraard te betreuren, maar desalniettemin te verklaren als een redactionele keuze. Of die keuze haar oorsprong vindt in bewuste uniformiteit, dan wel gemakzucht langs de kant van de redactie of mediahonger langs de kant van het subject, valt niet meteen uit te maken. Maar als het om politici gaat, zijn er geen excuses. Zo stellen we vast dat zowat alle media in Vlaanderen het Vlaams Belang nauwelijks aan bod laten komen. Over actuele thema's is zoeken naar de Vlaams Belang-stem soms zoeken naar een speld in een hooiberg. Uit een lijvig academisch rapport van de VUB en de UA blijkt dat het Vlaams Belang chronisch ondervertegenwoordigd wordt op de VRT. Ook eigen onderzoek bevestigt dat.

Desinformatie

Een andere trend is die van het nepnieuws, *fake news*. Hoewel dit al langer dan vandaag bestaat, trad het begrip *fake news* tijdens de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 2016 pas echt op de voorgrond. Het wijdverspreide gebruik van het internet, sociale media en online discussiefora zorgde zonder meer voor een explosie aan bedenkelijke nieuwsberichten van allerlei slag. De massamedia en de overheid zagen echter hun kans schoon om op te treden als voorlichters van het volk. De rol van de traditionele media nam als gevolg van de opkomst van sociale media immers drastisch af. De informatiestroom dreigde uit de handen van de massamedia en de machthebbers te glippen. Dus namen ze de taak op zich om het monopolie op de waarheid te beslechten en te beheren. Overheden startten initiatieven en campagnes tegen 'desinformatie' en nepnieuws, traditionele media zetten parallelle narratieven maar al te vaak weg als *fake*. Nepnieuws bestaat natuurlijk wel degelijk en kan ook een hybride dreiging uitmaken van 's lands tegenstanders. Maar nepnieuws wordt door het vrije debat, de vrije informatiegaring en het persoonlijke oordeelsvermogen van de consument makkelijk weerlegd. De legitieme bezorgdheid omtrent nepnieuws en desinformatie als hybride dreiging wordt misbruikt om vervelende waarheden te delegitimeren. Bovendien neigt het naar paternalisme, want men gaat ervan uit dat de burger niet in staat zou zijn om feiten van fictie te onderscheiden. Gesubsidieerde media en overheidsinstanties die nepnieuws bestrijden, berichten censureren en zo het monopolie op de waarheid in handen pogen te nemen, zijn tendenzen die de persvrijheid en het vrije debat ernstig in gevaar brengen.

Het Vlaams Belang put graag inspiratie uit het *first amendment* van de Grondwet van de VS: de wetgever mag geen wet aannemen die de vrijheid van meningsuiting of persvrijheid beperkt.

3.3 Wat zegt het Vlaams Belang?

3.3.1 Ruime invulling van de vrijheid van meningsuiting

Een democratie mag niet verzanden in een tirannie van de meerderheid, maar moet het pluralisme huldigen. Voor het Vlaams Belang is de vrijheid van meningsuiting de smeerolie van de democratie, de manier waarop mensen het op geweldloze manier oneens kunnen zijn met elkaar. Daarom moet die vrijheid van meningsuiting ruim worden geïnterpreteerd. Het Vlaams Belang put graag inspiratie uit het eerste amendement van de Grondwet van de Verenigde Staten. Het *first amendment* stelt dat de wetgever geen wet mag aannemen die de vrijheid van meningsuiting of persvrijheid beperkt. In de VS loopt de vrijheid van meningsuiting tot aan het direct oproepen tot geweld. Dat principe vormt ook voor het Vlaams Belang de grens van de vrije meningsuiting.

3.3.2 Toetsing opnieuw door de rechterlijke macht en het volk

Aangezien de staat zijn mandaat van de burger krijgt, dient de staat de rechten en vrijheden van de burger te garanderen. Vertrekkend vanuit de volkssoevereiniteit kan het dus niet dat externe actoren zoals grote bedrijven de rechten en vrijheden van burgers ernstig beperken. Evenmin mogen politiek benoemde rechters als verlengstuk van de machthebbers ageren en zo de vrijheid van meningsuiting van 'ongewenste' politieke krachten de kop indrukken. Het Vlaams Belang draagt de democratische rechtsstaat hoog in het vaandel en pleit dan ook tegen de gepolitiseerde verkapping ervan.

In de zeldzame gevallen waar de vrijheid van meningsuiting wordt beperkt, dient de toetsing daarvan door de rechterlijke macht plaats te vinden. Artikel 150 van de Grond-

wet mag in die optiek niet stiefmoederlijk worden behandeld. Alle politieke misdrijven en drukpersmisdrijven moeten zonder onderscheid worden beslecht voor het hof van assisen. De volksjury moet zich met andere woorden uitspreken over de schuldvraag in meningsdelicten.

3.3.3 De persvrijheid herstellen

De mainstream media in Vlaanderen zijn grotendeels in handen van vier spelers: DPG Media, Mediahuis, Mediafin en de VRT. Deze machtsconcentratie is een vorm van oligarchie en vormt een bedreiging voor de persvrijheid. Hetgeen op zijn beurt een gesel is voor de democratie.

Jaarlijks ontvangen de mediamagnaten zo'n 178 miljoen euro indirecte subsidie. De regering kent die toe door de bedeling van papieren kranten en tijdschriften via Bpost te subsidiëren. Naast de krantensubsidies genieten de media ook nog eens van een uitermate gunstig btw-tarief van 0%. Deze gunstmaatregel is volstrekt overbodig, want in Nederland lukt het ook aan 9% btw. Vandaar dat het Vlaams Belang voorstelt om het btw-tarief voor perstitels op te schroeven naar minstens 6%.

De krantensubsidies en het gunstige btw-regime verstaatsen de klassieke media en ondermijnen dus hun onafhankelijkheid. Hoe ongebonden zijn onze media werkelijk als ze aan het subsidie-infuus liggen? Bovendien boeken de mediaoligarchen elk jaar grote winsten. Waarom moeten we dan een hoogst winstgevende sector subsidiëren?

Het Vlaams Belang eist dan ook om de krantensubsidies per direct stop te zetten en een einde te maken aan het gunstige btw-regime voor perstitels.

3.3.4 Big tech: informatiemanipulatie

Censuur mag ook online nooit aanvaardbaar zijn, ook al vindt die plaats op de platformen van privébedrijven zoals Facebook, Google en Twitter. Deze platformen werden zodanig groot dat ze een monopolie verkregen op ons communicatieverkeer. Een deel van het publieke debat vindt dan ook daar plaats, waarvan ook politici gebruikmaken om te communiceren.

Het Vlaams Belang gaat uit van het principe dat wat offline legaal is, ook online legaal moet zijn. Legale meningen mogen niet gecensureerd worden. Daarnaast mag er geen manipulatie zijn van de informatiestromen op sociale media. Het is niet aan sociale mediabedrijven om te bepalen welke boodschappen van politieke actoren meer of minder vertoond worden, zelfs al mogen ze gepubliceerd worden. Anders manipuleren ze de communicatiestroom tussen volksvertegenwoordiger en burger, en dus zo onze democratie. Algoritmes moeten openbaar zijn. Sociale mediagiganten die toch aan arbitraire censuur of manipulatie van informatiestromen doen, zijn strafrechtelijk vervolgbaar en moeten zwaar beboet worden. Zij schenden immers de vrijheid van meningsuiting van burgers, een grondwettelijk gewaarborgd recht, en manipuleren onze democratie. De gebruikersvoorwaarden van sociale mediabedrijven mogen nooit primeren boven onze grondwettelijk gewaarborgde rechten en vrijheden.

4. Subsidiariteit

Het volk drukt zijn wil uit via het enkelvoudig stemrecht, op die manier kiest het zijn vertegenwoordigers. Deze vertegenwoordigers vertalen vervolgens de wensen en grieven van de burger in het parlementaire halfrond en vormen zo de wetgevende macht. De versnippering van de samenleving, maar ook de groeiende complexiteit en de particratie hebben geleid tot een aantal tendenzen die de burger nog verder wegduwen van de politiek. De andere machten miskennen het belang van de wetgevende macht. De managersstaat, de technocratie, de juristocratie en het stedelijke overgewicht zijn allen voorbeelden van hoe de uitvoerende macht en de rechterlijk macht de bovenhand namen en de burger vervreemdden van de overheid. Zodoende gaapt er een brede kloof tussen het volk en de elite.

4.1 De particratie en de managersstaat

Wat zijn de parlementaire democratie en de rechtsstaat nog waard in België? Het zwaartepunt van onze democratie is verschoven naar de uitvoerende macht. Het parlement wordt getrivialiseerd ten bate van de uitvoerende macht. Deze uitvoerende macht heeft nog maar weinig uitstaans met het volk, vermits de band tussen de uitvoerende macht en het volk niet langer via het parlement of de gemeenteraad ontstaat.

Nog voor de verkiezingsuitslag bekend is, bedisselen partijen onderling al welke coalitie gevormd zal worden, welke de beleidsthema's zullen zijn en welke personen een postje krijgen. Daardoor is al vooraf bekend wie mee zal doen en wie niet, maar ook wie minister zal worden. Dat ook mensen die niet verkozen werden of zelfs niet op een kieslijst stonden, prompt tot minister worden gebombardeerd, is daarbij van geen tel. Zo telt de huidige Vivaldi-regering maar liefst zes excellenties waar niemand ooit voor stemde. Frank Vandenbroucke, Annelies Verlinden, Eva De Bleeker, Nicole de Moor, Hadja Lahbib en Thomas Dermine werden in 2019 niet verkozen door de burger. Ze maakten allemaal de overstap van het werkveld naar de politiek. Dat bepaalde vaklui omwille van hun verregaande expertise in een bepaald vakgebied een ministerpost krijgen, hoeft niet per

Niet langer de kiezer, maar de partij-apparatsjiks lijken het primaat van onze politiek.

se een probleem te zijn. In het geval van Vivaldi kunnen we evenwel spreken van een trend, een trend die schadelijk is voor de politieke hygiëne en de geloofwaardigheid bij het volk. De mensen zien deze ministers en staatssecretarissen immers niet gelegitimeerd door hun stem. Zij belandden dan ook op hun kabinet omdat hun respectieve partij hen daar plaatste.

De particratie neemt een loopje met de stembusgang. Niet langer de kiezer, maar de partij-apparatsjiks lijken het primaat van onze politiek. Voorzitters van partijen plaatsen hun mensen op strategische posities en houden geen rekening met de volkssoevereiniteit. Voorakkoorden zijn de totale negatie van de volkswil.

De reden waarom steeds meer onverkozen vaklui minister worden, ligt voor de hand. Veeleer dan de wensen van het volk in te willigen, opteert de politieke kaste immers voor een steriele managementaanpak. Onze politici tonen geen leiderschap en nemen geen verantwoordelijkheid, besturen doen ze ook nauwelijks. In plaats daarvan beheren ze louter het land, gespeend van enige langetermijnvisie. Prangende politieke problemen worden keer op keer doorgeschoven naar een volgende generatie politici. Concrete beleidsdaden waar het volk om vraagt, worden niet uitgevoerd omwille van een manifest gebrek aan politieke wil.

Nergens zijn de uitwassen van de onbehouwen managersstaat zo duidelijk als in de rechtshandhaving, een tak van het staatsapparaat dat louter wordt beheerd en dus hopeloos achterop hinkt. Het gebrekkige gerechtsapparaat geeft de burgers een gevoel van onrechtvaardigheid. Uit onmacht kiest het staatsapparaat ervoor om zware criminaliteit op z'n beloop te laten en zich toe te spitsen op banale overtredingen door *law abiding citizens.* Die zijn makkelijker aan te pakken. Op die manier ontstaat er een vorm van anarcho-tirannie: anarchie voor de zware misdadigers, tirannie voor de gewone bevolking.

4.2 De technocratie

De particratie heeft angst voor haar burgers. Dat merken we niet alleen aan de hand van eerder vernoemde ondemocratische constructies zoals de schutskring rond het Vlaams Belang, of de stiefmoederlijke manier van omgaan met het parlement. Experts allerhande nemen meer en meer een sleutelrol in in onze samenleving. Hun rol is zodanig groot dat ze de democratie dreigen te overvleugelen.

De rol van een besturend politicus bestaat uit politieke beslissingen nemen, deze communiceren en er politieke verantwoordelijkheid voor dragen. Tijdens de coronacrisis deden onze politici echter geen van deze drie. Om verantwoordelijkheid voor het beleid te ontlopen, verstopten politici zich achter de experts. De experts deelden de lakens uit en communiceerden ook uitvoerig de maatregelen naar de burger toe. Ze overstegen ruimschoots hun adviserende rol achter de schermen en ageerden in werkelijkheid als politici. Onverkozen politici weliswaar.

Tijdens de coronacrisis leek het er bovendien op dat de expertengroep van de GEMS een tandem vormde met de pers. De experten waren niet weg te slaan van de televisieschermen en krantenkaternen. Een terugkerend fenomeen waren de medialekken. De adviesnota van de GEMS-expertengroep werd al enkele dagen voor het Overlegcomité overgemaakt aan de pers. Die laatste bracht vervolgens de onheilspellende nota van de GEMS. Zodoende leek het of de klassieke media als speelbal en drukkingsmiddel van de GEMS werden ingezet om zo maximalistische coronamaatregelen af te dwingen. Dit grijpt terug naar de eerder vermelde gebrekkige persvrijheid in België.

De coronacrisis toonde aan dat de executieve staat en de technocratie allerminst bevor-

delijk waren voor onze democratie. De communicatie was chaotisch en de maatregelen neigden naar het absurde. De afdwinging van deze absurde maatregelen, zoals een verbod om op een bankje uit te rusten, een verbod om in eigen huis samen te komen of een verbod om met meer dan vier aan een cafétafel te zitten, leidden dan ook tot onbegrip en cynisme bij de burger. Bovendien rees ook de discussie over de wettigheid van de maatregelen. De erosie van rechten en vrijheden leidde tot totale normloosheid en willekeur.

Ook op andere vlakken wordt steeds opnieuw naar experts gegrepen. Statistische modellen bepaalden niet alleen de loop van de coronacrisis, ze zijn ook bepalend in het klimaatbeleid. Onder impuls van een leger aan wetenschappers zijn Europese landen aan de klimaatalarmbel beginnen te trekken. Het resultaat was doemdenkerij, uitgestippeld in een *Green Deal* die ons overhaast in een energietransitie heeft gestort. Dat deze transitie onze economie, bevoorradingszekerheid en energieveiligheid op het spel kon zetten, was niet van belang. De expertocratie leidt maar al te vaak tot vakidiotie, omdat de verschillende maatschappelijke belangen niet langer worden afgewogen.

Het bovenstaande betekent natuurlijk geenszins dat het Vlaams Belang tegen academische inbreng en wetenschappelijke aftoetsing is. In geen geval! Deskundigen zijn van onschatbare waarde, maar moeten wegblijven van de politieke bühne. Voor het Vlaams Belang draait politiek immers om concrete beleidsvragen en -keuzes, niet om het beslechten van de absolute waarheid. Helaas lijkt het daar de laatste jaren precies om te gaan.

Door overvloedig op experts te leunen zijn we geëvolueerd naar een technocratie. De macht van politici, de invloed van burgers en de afweging van belangen zijn niet meer van tel. Net zoals in de voormalige Sovjet-Unie moeten beleid en burger geabstraheerd en gerationaliseerd worden, om te komen tot ideaalmodellen. Dat is niet hoe wij democratie invullen.

4.3 De juristocratie

Volgens de visie van het Vlaams Belang zijn de burgers soeverein en bepalen zij de gemeenschappelijke doelen. Zij kiezen volksvertegenwoordigers die in het parlement de wetgevende macht uitmaken, de volksvertegenwoordiging is met andere woorden de wetgever. Het Engels maakt dit belangrijk onderscheid nog duidelijker door naar parlementariërs te verwijzen als *lawmakers.*

België kent net zoals zovele andere landen een verstoord evenwicht tussen de verschillende staatsmachten. De samenleving werd gaandeweg complexer, maar in het naoorlogse tijdperk begonnen we problemen ook steeds meer door een juridische bril te zien. Het evenwicht tussen een kader van gedeelde waarden en een staat die rechtsnormen handhaaft raakte uit balans in het voordeel van de laatstgenoemde. Ondertussen leunde de samenleving steeds minder op haar gedeelde waarden en steeds meer op het recht. De groeiende staat baande zich een weg door alle gelederen van de samenleving en het privéleven van de burger door deze op elke mogelijke wijze te voorzien van een regelgevend kader.

De juridisering van de samenleving plaveide de weg voor de interpreterende rechter, de activistische rechter die zijn rol overstijgt en zich als wetgever gedraagt. De klimaatzaak en het stikstofarrest zijn perfecte voorbeelden van hoe de rechter zijn boekje te buiten gaat. In België en Nederland werd de overheid aangeklaagd omwille van haar klimaatbeleid. De Belgische zaak werd aangespannen door de vzw Klimaatzaak, een collectief gedragen door een aantal BV's, aangedikt door 60.000 mede-eisers.

Volgens deze eisers deden België en Nederland te weinig om hun burgers te bescher-

men tegen de gevaren van de klimaatverandering. De Brusselse rechtbank van eerste aanleg veroordeelde de Belgische overheden waartegen het geding liep voor een "gebrekkig klimaatbeleid". Volgens de rechter zou het Belgische klimaatbeleid de wettelijke zorgplicht en de mensenrechten schenden. De vzw Klimaatzaak ging echter in beroep tegen het vonnis en spande ook een geding aan bij het EHRM in Straatsburg. Dat deden ze omdat de rechter geen concrete reductiedoelstellingen oplegde aan de Belgische staat. In Nederland gebeurde dat wel. De Nederlandse rechter legde de Nederlandse staat op de uitstoot van broeikasgassen tegen 2020 met 25% te verminderen ten opzichte van het niveau van 1990.

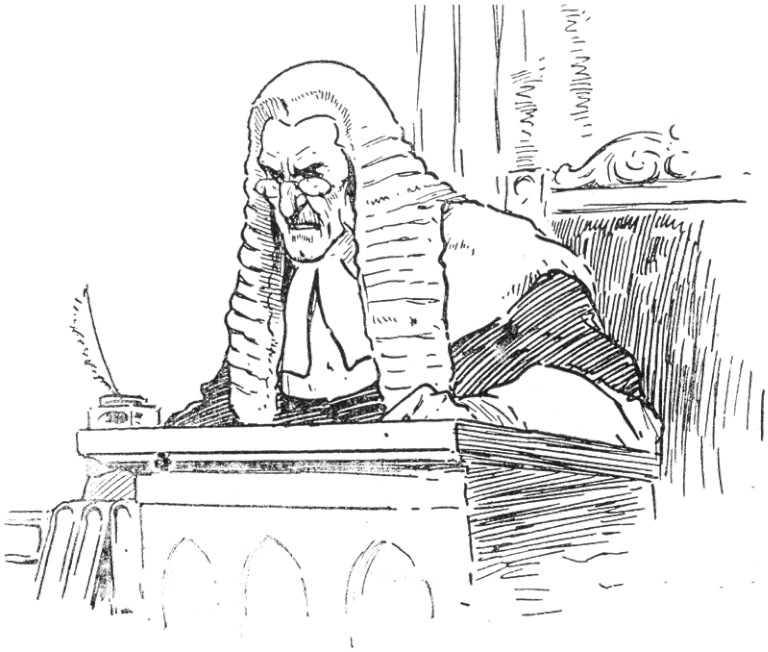

In beide gevallen tikte de rechtbank de politiek op de vingers. De Nederlandse rechter ging veel verder dan dat en legde de politiek zelfs concrete beleidsdaden op. Een rechter mag evenwel geen beleid opleggen. De kiezers bepalen welke richting het beleid – in dit geval het klimaatbeleid – uitgaat. Beleidsdaden zijn altijd een uiting van een bepaalde politieke keuze. Ze worden gestemd en goedgekeurd in het parlementaire halfrond, maar de belangengroepering vzw Klimaatzaak gebruikt de gewillige rechterlijke macht om beleidsdaden via rechtspraak toch door te duwen. Dat druist in tegen de scheiding der machten en de democratie.

4.4 De grootstedelijke democratie versus het buitengebied

De bekommernissen van de gemiddelde kiezer vinden weinig gehoor in Brussel. Om zijn invloed te laten gelden, kijkt de burger aan tegen een bureaucratisch wespennest, een onbevattelijke, logge bestuurlijke chaos. Het gevolg is dat de kiezer gealiëneerd is van het politieke bestel, hij wordt overheerst door een technocratisch *Fremdkörper* dat moeilijk behapbare beslissingen neemt. Peiling na peiling wijst er echter op dat deze beslissingen het belang van de Vlaming manifest niet dienen.

Het eerste vehikel dat dringend op de schop moet, zijn de provincies. Deze bureaucratische fossielen van de Belgische eenheidsstaat hebben vandaag de dag geen enkele meerwaarde meer voor de Vlaamse democratie. Zo ook de vijftien extra bestuursregio's die deze legislatuur het licht zagen. In tegenstelling tot wat beweerd werd, maakte deze interne staatshervorming geen komaf met het exces aan bestuurslagen. Voorts durft het Vlaams Belang ook te stellen dat het gewicht van de steden binnen de Vlaamse democratie disproportioneel groot is. Om het evenwicht met het buitenstedelijke gebied te behouden zal het nodig zijn om aan defusie te doen van sommige stedelijke gemeenten. In het kader van de subsidiariteit en de gemeentelijke kerntaken zullen deze steden ook een aantal bevoegdheden moeten overhevelen naar de Vlaams regering. Tot slot schaart het Vlaams Belang zich als democratische partij ook achter de rechtstreekse verkiezing van

de burgemeesters. Verkiezingen zijn het feest van de democratie. Een rechtstreekse uiting van de lokale *vox populi* moet dan ook een kers op de taart zijn.

4.5 Wat zegt het Vlaams Belang?

4.5.1 Neen aan de particratie

Een parlementaire democratie kan enkel maar haar naam waardig zijn wanneer die ten volle gerespecteerd wordt. De executieve staat, gestuwd door de particratie, gijzelt de parlementaire democratie. Het Vlaams Belang heeft een aantal concrete voorstellen om deze particratie in te dammen en de politieke macht zoveel mogelijk opnieuw bij de burger te leggen:

Beperkte formatietermijn

De langste regeringsformatie uit de Belgische geschiedenis bedraagt 541 dagen. De regering-Di Rupo werd het uiteindelijke product van deze marathonformatie. Het vorige record dateerde van 2007 en bedroeg 194 dagen. Het hoeft niet gezegd dat deze tergend lange formatievorming het vertrouwen van de burger in de democratie schaadt. Daarenboven wekt bestuur door een regering in lopende zaken evenmin vertrouwen. Als de kiezer de kaarten heeft geschud, is het aan de politici om daar eerlijk mee om te gaan. Het Vlaams Belang wil een maximumtermijn invoeren van drie maanden om een regering te vormen. Hierna worden nieuwe verkiezingen verplicht.

Eerlijke coalitievorming

Voorakkoorden zijn een aanfluiting van de democratie. Voor de verkiezingsuitslag bekend is een coalitie sluiten, is onethisch gedrag en een minachting van de volkssoevereiniteit. Eventuele contractuele verbintenissen tussen partijen of kandidaten worden illegaal.

De rol van de Koning in formatiegesprekken

Luidens artikel 96 van de Grondwet benoemt en ontslaat de Koning ministers. Dat sluit aan bij de ceremoniële rol van de vorst. Maar op sommige vlakken neemt de Koning in wezen ook een coördineerde rol in. De formatiegesprekken zijn hiervan een voorbeeld, omdat de Koning verkenners, preformateurs en formateurs aanduidt. Het Vlaams Belang acht het niet democratisch en niet van de 21e eeuw dat een onverkozen, ceremonieel staatshoofd toch zijn invloed kan laten gelden in een formatie. Het Vlaams Belang wil dat de voorzitter van het parlement deze rol opneemt.

4.5.2 Een efficiënte financiering: niet de burger, maar de partijen leven boven hun stand

De partijsubsidiëring was een antwoord op de corruptieschandalen van de traditionele partijen. Het verhindert dat kapitaalkrachtige personen of bedrijven buitenmatige politieke invloed kopen. De riante partijsubsidies zijn echter niet de enige inkomstenbron voor politieke partijen. Via giften, lidgelden en partijafdrachten van mandatarissen hebben partijen naast de partijsubsidies nog andere financieringsstromen. Als gevolg van dit hybride systeem zijn politieke partijen in België erg vermogend geworden, met een gezamenlijk vermorgen van ondertussen 150 miljoen euro. Het Vlaams Belang vindt dat politieke partijen ook met minder middelen kunnen werken en eist dat ze net zoals iedereen een inspanning leveren:

- De partijdotaties worden gehalveerd en overgeheveld naar het Vlaamse niveau. De structuur van de partijdotatie wordt vereenvoudigd naar een dotatie per ontvangen stem. Bij verkiezingen komt er een gelijk uitgavenplafond dat voor alle lijsten en kan-

didaten geldt. De dotaties vanuit de Kamer en Senaat schrappen we. Ook de automatische indexatie van de partijsubsidies schaffen we af.

- Jaarlijks moet 75% van de partijdotatie ook effectief uitgegeven worden, zo niet moet de partij het overschot terugstorten. Subsidies zijn er immers niet om kapitaal op te bouwen en zo '*staying power*' te verwerven, maar om de effectieve werking van een partij met zijn volksvertegenwoordigers te realiseren.
- Partijafdrachten van mandatarissen aan een partij worden illegaal. Dat is een financieringsbron uit het verleden toen er nog geen partijsubsidies bestonden en zij is dus achterhaald. We verminderen het salaris van volksvertegenwoordigers met 10%. Zo besparen we op het politiek systeem als geheel.
- Particulieren of bedrijven mogen een jaarlijkse totale financiële contributie aan een partij doen van maximaal 50 euro. Dat omvat de totaliteit van lidgelden en giften. Deze contributie is fiscaal niet aftrekbaar.
- Particulieren of bedrijven mogen per legislatuur een eenmalige contributie doen van maximaal 50 euro aan het campagnefonds van een individuele kandidaat. Deze contributie is fiscaal aftrekbaar. Dat geld kan uitsluitend gebruikt worden voor campagnedoeleinden van de kandidaat tijdens de legislatuur. Op die manier stimuleren we burgers om kandidaten te ondersteunen en versterken we kandidaten om los van hun partij campagne te voeren. We betrekken de burger dichter bij hun kandidaten en dus de democratie, en maken kandidaten onafhankelijker ten opzichte van de particratische structuren.

4.5.3 Verkozen politici bepalen het beleid

Voor het Vlaams Belang zijn de mensen de maat van de democratie. Het is onaanvaardbaar dat onverkozen politici plots minister worden of onverkozen experts verregaande invloed verwerven en de facto als politicus ageren. Het Vlaams Belang gelooft dat onze mensen de juiste keuze maken in het stemhokje en eist dat we deze keuze, op basis van de volkssoevereiniteit, respecteren. In die optiek lanceert het Vlaams Belang volgende voorstellen:

- Er moet een eind komen aan de trend dat onverkozen politici minister worden. Ministers moeten in beginsel eerst verkozen worden als volksvertegenwoordiger. Uitzondering is mogelijk voor breed gedragen domeinexperten die boven de partijpolitiek staan. Zij moeten verkozen worden met een bijzondere meerderheid van 60% in het parlement.
- Er moet een gedragscode komen voor experts in hun omgang met de media. Het is onaanvaardbaar en ondemocratisch dat experts, zoals tijdens de coronacrisis, dagelijks in de media verschijnen en er de rol van politici overnemen. Niemand stemde immers voor deze experts. Ook moet er een gedragscode komen voor topambtenaren en hun omgang met de media. Zij moeten hier in beginsel een terughoudende rol opnemen en enkel beslist beleid toelichten. Het formuleren van beleidsvoorstellen, in het bijzonder via de massamedia, is beleidsbeïnvloeding en ondermijnt het vertrouwen van de burger in de neutrale uitvoerende macht.
- De scheiding der machten wordt onhoudbaar van zodra rechters via rechtspraak beleid opleggen aan de politiek. Het Vlaams Belang wil dat politieke theaters zoals de klimaatzaak ver weg blijven uit de rechtbank. De rechter moet zich uitspreken over juridische kwesties, niet over politieke keuzes.

4.5.4 Directe democratie: bindende referenda

Het Vlaams Belang gelooft in onze mensen en wil hen dan ook meer beslissingsmacht geven. Een democratie die vertrouwen uitstraalt, heeft geen problemen met het sporadisch organiseren van referenda. In Zwitserland is dat de normaalste zaak van de wereld, waarom kan dat dan bij ons niet? Vreest men de kiezer?

- Burgers moeten kunnen afdwingen dat een onderwerp in het parlement geagendeerd en besproken wordt. De drempel om dat af te dwingen moet lager.
- Zowel lokaal als nationaal moeten bindende referenda een mogelijkheid zijn. Het initiatief voor deze bindende referenda ligt in beginsel bij het hoofd van de uitvoerende macht: de burgemeester en de minister-president. Verder moet ook een parlementaire meerderheid bindende referenda kunnen uitlokken. Daarnaast moeten raadgevende referenda op volksiniatief mogelijk zijn. Deze referenda kunnen enkel georganiseerd worden op vraag van 10% van de stemgerechtigde burgers.

4.5.5 Directe verkiezing van burgemeesters en de Vlaamse minister-president

Burgemeesters worden rechtstreeks verkozen. De kandidaat met de meeste voorkeurstemmen wordt automatisch verkozen. Om de eenheid van de Vlaamse gemeenschap en de Vlaamse democratie in de verf te zetten, moeten we de minister-president rechtstreeks verkiezen. Dat is een logische stap in de evolutie naar een onafhankelijk Vlaanderen.

Een Tweede Kamer zoals de Senaat is als instelling volkomen overbodig.

4.5.6 De Senaat afschaffen

In een moderne parlementaire democratie bestaat een echt parlement uit rechtstreeks verkozen volksvertegenwoordigers. Dat is met de Senaat niet meer het geval. Een echt parlement heeft ook een wetgevende bevoegdheid. Ook op dit vlak is het pover gesteld, met amper één wet per jaar. In een parlementaire democratie heeft een parlement tevens *government making power* en politieke controle over de regering. Dat betekent dat het zijn vertrouwen aan een regering geeft, of die net wegtrekt, waardoor de regering valt. De Senaat kan geen van beide opdrachten.

Kortom: de Senaat mist heel veel essentiële elementen om nog over een echt parlement te kunnen spreken zoals we dat in een hedendaagse parlementaire democratie opvatten. En vooral: een Tweede Kamer is als instelling eigenlijk volkomen overbodig. Het Vlaams Belang is dan ook al vele jaren voorstander om deze instelling volledig af te schaffen.

4.5.7 De provincies zijn een fossiel van het oude België

Niemand begrijpt nog waarom ze er zijn of wat hun nut is, maar ze passen als een tang op een varken in de nieuwe structuren. De provincies zijn een fossiel van het unitaire België en worden beter opgedoekt. Dit is een nutteloos bestuursniveau. Voor het Vlaams Belang blijven er twee bestuursniveaus over: lokaal bestuur in de gemeenten en nationaal bestuur in Vlaanderen.

4.5.8 Evenwicht tussen lokale besturen

65% van de lokale besturen in Vlaanderen tellen minder dan 15.000 inwoners. Daardoor hebben sommige besturen het moeilijk hun alsmaar complexer wordende taken naar behoren uit te oefenen. Daarom werken vele gemeenten nu al via intergemeentelijke samenwerkingen en verzelfstandigde entiteiten. Deze zijn echter vaak onttrokken aan democratische controle.

- Uit wetenschappelijke onderzoek is gebleken dat de bestuurskracht geoptimaliseerd wordt in gemeentes van een omvang tussen de 30.000 en 60.000 inwoners. Het Vlaams Belang is daarom voorstander van vrijwillige fusie tussen gemeenten tot een schaal tussen 30.000 tot 60.000 inwoners, maar niet groter. Dit moet op basis van rationele afweging gebeuren en niet op basis van politieke of andere overwegingen. Daarbij moet benadrukt worden dat het geenszins de bedoeling is fusies van bovenaf op te leggen. Het spreekt voor zich dat ook de burger zich positief hoort uit te spreken via een referendum.
- Door de fusiegolf uit de jaren '70 en '80 zijn enkele grote stedelijke lokale besturen ontstaan. Zij hebben een te grote omvang en dus een te groot gewicht in verhouding tot de andere lokale besturen. Daardoor hebben grote steden een te grote politieke invloed. Steden als Gent en Antwerpen ontvangen bijvoorbeeld maar liefst 60% van de financiële middelen uit het Gemeentefonds, terwijl kleinere steden en het buitenstedelijk gebied in de kou blijven. Naast fusie voor de kleinere gemeenten wil het Vlaams Belang ook een defusie van grote gemeenten op basis van rationele en bestuurstechnische gronden mogelijk maken mits democratische goedkeuring van de burger bij referendum. Het Vlaams Belang is gekant tegen de huidige regiovorming van de Vlaamse regering die een nieuw en overbodig bestuursniveau creëert.
- Bepaalde bevoegdheden van de centrumsteden, zoals het havenbeleid, moeten overgeheveld worden naar de Vlaamse overheid. Dit is strategische infrastructuur die beheerd moet worden vanuit nationaal en niet vanuit lokaal perspectief.
- Een lokaal mandaat verdient net zoveel respect als een nationaal mandaat. Het Vlaams Belang stelt een decumulregeling voor. Uitvoerende lokale mandaten zijn niet langer combineerbaar met bovenlokale wetgevende mandaten voor gemeenten vanaf 60.000 inwoners.
- Het Vlaams Belang pleit voor een sterke lokale administratie en sterke lokale democratische controle. Daarom stellen we een halvering van het aantal lokale mandaten voor, maar die wel beter ondersteund en vergoed worden in de uitoefening van het mandaat, waardoor de democratische controle en bestuurskracht versterkt worden.

4.5.9 Vlaamse vertegenwoordiging in de EU

Eurofederalisten zoals Guy Verhofstadt willen de nationale soevereiniteit afbouwen ten voordele van een superstaat in de vorm van de Europese Unie. Dat is onaanvaardbaar voor het Vlaams Belang. Het vetorecht in de Raad van de Europese Unie moet behouden blijven, want dat beschermt kleinere landen tegen grotere.

Het Europees Parlement is een afvaardiging vanuit de nationale lidstaten. Ook dat wil men vervangen door zogenaamd transnationale kieslijsten waarbij burgers uit de hele EU voor een kandidaat kunnen stemmen. Ook dit is een afbreuk aan de oorspronkelijke Europese gedachte en kan dus niet op de goedkeuring rekenen van het Vlaams Belang.

Conclusie

Democratie is een waardevol concept, maar een breed begrip. Onze politici nemen het maar al te graag in de mond. Op allerhande manieren vullen ze het in. Maar wat bedoelen de systeempolitici precies als ze het hebben over democratie? Wat proberen ze eigenlijk te verdedigen? Welke waarden willen ze beschermen?

De communautaire geschiedenis van België leert ons in de eerste plaats dat België een moeilijke verhouding kent met democratie. Het 19e-eeuwse *Belgique à papa* stond op papier model voor de toenmalige natiestaat, maar was het allerminst. Tot diep in de 20e eeuw waren Nederlandstaligen weliswaar een demografische meerderheid, sociologisch en politiek ageerden ze altijd vanuit een minderheidspositie.

De uitputtende taalstrijd mondde uit in de federalisering van België. De politieke evoluties sedertdien hebben het opbreken van de eenheidsstaat België bevestigd vermits België gaandeweg een optelsom van een Vlaamse en een Franstalige democratie werd. Deze federalisering kwam niet tot stand zonder dat het Vlaamse demografische overwicht politiek werd geneutraliseerd. Tal van staatsrechtelijke constructies leggen de Vlaamse democratie lam. De grendelgrondwet, de gekwalificeerde meerderheid en de kromme verdeling van Kamerzetels zijn voorbeelden van hoe het Belgische systeem geen echte democratie duldt. Maar daar blijft het niet bij. Ook politiek miskent België de Vlaamse democratie. Het ondemocratische cordon sanitaire en de voorakkoorden alvorens een coalitie te vormen zijn toonbeelden van hoe het Belgische regime de wil van de Vlaamse kiezer naast zich neerlegt.

Niet de burger, maar de partijen bepalen dus welke richting het uitgaat. In de Belgische particratie bedisselen partijen onderling wie aan zet is, wie waar benoemd wordt en vooral wie zeker nooit mag deelnemen aan de macht. Bovendien proberen de systeempartijen hun macht vooral te bestendigen. Dat doen ze door de klassieke media royaal te overladen met subsidies, zodat deze altijd schatplichtig en trouw blijven aan de vigerende machten. De ongezonde machtsconcentratie in de klassieke media, waar een handvol spelers alle kranten en tv-kanalen bezitten, laten ze ongemoeid. De klassieke media laten de oppositie immers nauwelijks aan bod. Dat ondermijnt de persvrijheid, een essentieel onderdeel van de democratie. Ook de vrijheid van meningsuiting wordt uitgehold. Anti-systeempartijen die zich tot de sociale media wenden om daar hun boodschap naar de kiezer te communiceren, willen ze ook de kop indrukken. Kritische geluiden van de oppositie worden gemakshalve weggezet als desinformatie of haatspraak, beiden een gevaar voor de democratie. Het lijkt er echter op dat deze zogenaamde haatspraak eerder tegenspraak is, en niet de democratie bedreigt, maar wel de macht van de systeempolitici in de Wetstraat. Dit alles is de totale ontkenning van wat een democratie hoort te zijn. België is een electorale oligarchie.

Het Vlaams Belang benoemt deze cynische machtspolitiek en ontdoet ze van haar pseudo-democratische verpakking. Dit doen we door voorstellen te lanceren die de democratie net moeten versterken en herstellen. Want het Vlaams Belang wil Vlaanderen terug aan de Vlamingen geven.

De voorstellen van het Vlaams Belang vertrekken vanuit de premisse dat de staat zijn rechten als een mandaat van de bevolking krijgt. Die leggen we samen met onze onvervreemdbare rechten vast in een grondwet. Het tweede uitgangspunt is dat van de volkssoevereiniteit. De beslissingsmacht moet dus liggen bij het volk en de vertegenwoordigers die het kiest, niet bij partijvoorzitters, onverkozen experts, politiek benoemde ambtenaren of rechters.

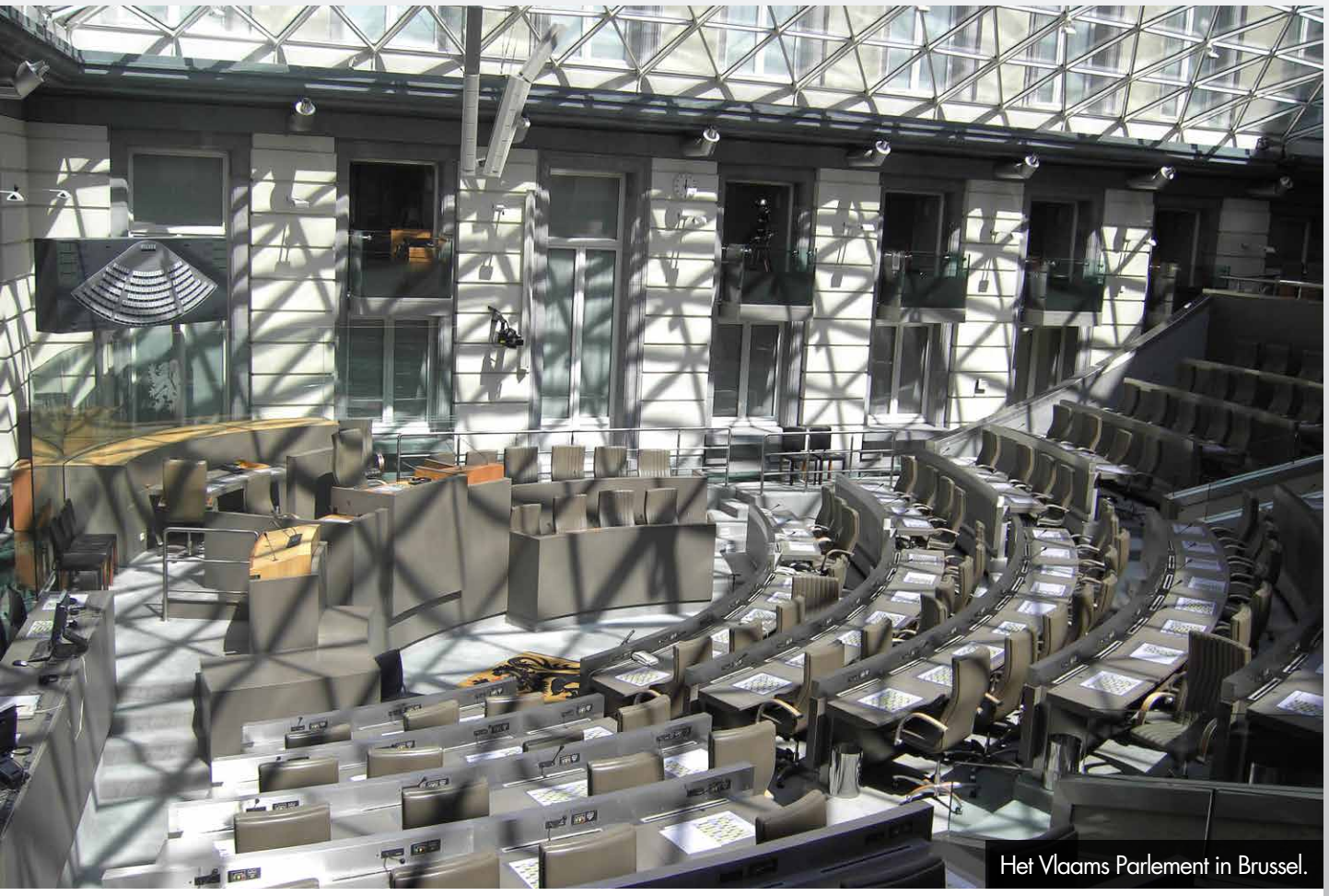

Het Vlaams Parlement in Brussel.

Het Vlaams Belang wil dat er terug respect komt voor de wil van de kiezer. Honderdduizenden Vlaamse kiezers worden keer op keer zomaar opzij geschoven door een ondemocratisch cordon, maar ook door schimmige coalitievormingen waarbij voorakkoorden de normaalste zaak van de wereld zijn. Maar meer respect voor de wil van de kiezer betekent ook een systeem dat de democratie beter weerspiegelt. Vandaar dat het Vlaams Belang een democratischer stelsel wil afdwingen door het kiessysteem te hervormen. Vlaamse stemmen moeten bijvoorbeeld evenveel wegen als Franstalige stemmen. Dat betekent dat het aantal Kamerzetels verdeeld moet worden per taalgroep op basis van het aantal uitgebrachte stemmen.

Meer democratie betekent ook meer transparantie. Politieke partijen moeten ongehinderd campagne kunnen voeren, ook op radio, televisie of gelijk welk ander medium dat ze geschikt achten. Bovendien moet de sperperiode afgeschaft worden en bij verkiezingen komt er een gelijk uitgavenplafond dat voor alle lijsten en kandidaten geldt. Op die manier leggen politici meer verantwoording af voor de burger en blijft deze ook beter geïnformeerd. Ook de stembusgang moet uitermate transparant zijn en boven elke verdenking staan. Daarom moet digitaal stemmen steeds gepaard gaan met een fysieke afdruk van elke stem.

Voorts impliceert democratie evenmin dat partijen overal partijgetrouwe pionnen plaatsen, noch dat overheidsinstanties en -taken verzelfstandigen. Het Vlaams Belang wil paal en perk stellen aan platte politieke benoemingen zoals in het Grondwettelijk Hof, waar momenteel oud-politici rechter worden. Daarom eist het Vlaams Belang een professionalisering, niet enkel van het Grondwettelijk Hof, maar van elke benoeming. De bedoeling moet immers altijd zijn om de meest geschikte kandidaat te hebben voor een functie, niet de meest politiek opportune.

De professionalisering betekent anderzijds niet dat het staatsapparaat te grijp mag liggen voor technocraten. Het Vlaams Belang stelt dat een groeiende technocratie steeds meer beslag legt op een executieve staat. De rol van deze technocraten – experts – dreigt zodanig groot te worden dat ze de democratie overvleugelen. De rol van politici bestaat uit politieke beslissingen nemen, deze communiceren en er politieke verantwoordelijkheid voor dragen. Daarom benadrukt het Vlaams Belang dat verkozen politici beleidsknopen doorhakken. Bestuurspolitici moeten democratische legitimiteit genieten. Het is dus op z'n minst bedenkelijk dat de Vivaldi-regering maar liefst zes ministers en staatssecretarissen kent die bij de vorige verkiezingen niet verkozen zijn door de burger.

De zes onverkozen excellenties van Vivaldi hebben hun ministerportefeuille met andere woorden te danken aan de partij. Politieke partijen in België hebben teveel macht, de particratie gijzelt de parlementaire democratie. Een van de stuwmiddelen van de particratie is de riante partijfinanciering. Dankzij een symbiose van partijsubsidies, lidgelden en partijafdrachten zijn politieke partijen erg vermogend geworden. Het Vlaams Belang meent dat de politieke partijen dus boven hun stand leven. Daarom moeten de partijsubsidies gehalveerd worden, overgeheveld naar het Vlaamse niveau en in geen geval nog geïndexeerd worden. Om kapitaalsopbouw te vermijden moet 75% van deze dotatie ook worden uitgegeven. Voorts moet het mogelijk zijn voor bedrijven en particulieren om een eenmalige campagnegift te doen aan een kandidaat. Op die manier betrekken we de burger dichter bij de politieke kandidaten.

Tot slot wil het Vlaams Belang het bestuur dichter bij de burger brengen. Het Vlaams Belang gelooft in onze mensen en wil hen dan ook meer beslissingsmacht geven. Een democratie die vertrouwen uitstraalt, heeft geen problemen met het sporadisch organiseren van referenda. Daarenboven moeten burgers kunnen afdwingen dat een onderwerp in het parlement geagendeerd en besproken wordt.

Een beter betrokken bestuur kan enkel als er aan schaalverkleining gedaan wordt. Vlaanderen kent momenteel enerzijds een aantal grote stedelijke centra die een te groot gewicht uitoefenen en anderzijds een resem kleine gemeenten die zich op intergemeentelijke samenwerkingsverbanden beroepen om efficiënter te werk te gaan. De ideale omvang van een gemeentelijk bestuur ligt tussen de 30.000 en 60.000 inwoners. Daarom pleit het Vlaams Belang ervoor om kleinere gemeentes te fuseren en grote gemeentes te defuseren. Dit uiteraard na de burger geraadpleegd te hebben. Dit proces is erop geënt het gewicht van steden en landelijke gemeenten gelijker te verdelen én meer democratische controle af te dwingen.

Het Vlaams Belang heeft geen angst voor de kiezer. Wij willen de burger net meer macht geven. Dit willen we doen door meer Vlaanderen, meer volkssoevereiniteit, meer transparantie, meer respect voor de kiezer, meer legitimiteit, meer lokaliteit, meer vrijheid. Kortom meer democratie. Wie heeft daar nu bezwaren tegen?

Voorstellen:

1. **Het Vlaanderen van morgen: gemeenschap en identiteit**
2. **Respect voor de kiezer**
3. **Hervorming van het kiesstelsel**
4. **Meer transparantie door meer communicatie**
5. **Een professioneel Grondwettelijk Hof**
6. **Een hybride publieke omroep**
7. **Een transparante democratie**
8. **Stemmen is een burgerrecht**
9. **Ruime invulling van de vrijheid van meningsuiting**
10. **Toetsing van de vrijheid van meningsuiting opnieuw door de rechterlijke macht en het volk**
11. **Persvrijheid herstellen**
12. **Big Tech: informatiemanipulatie tegengaan**
13. **Neen aan de particratie**
14. **Niet de burger, maar de partijen leven boven hun stand**
15. **Verkozen politici bepalen het beleid**
16. **Directe democratie: bindende referenda**
17. **Directe verkiezing van burgemeesters en minister-president**
18. **Senaat afschaffen**
19. **De provincies zijn een fossiel van het oude België**
20. **Evenwicht tussen lokale besturen**
21. **Vlaamse vertegenwoordiging in de EU**

Werkten mee aan deze brochure:

Sam Van Rooy, Vlaams volksvertegenwoordiger
Yves Buysse, Vlaams volksvertegenwoordiger
Alexander Van Hoecke, fractiemedewerker
Gerolf Annemans, Europees volksvertegenwoordiger
Tom Vandendriessche, Europees volksvertegenwoordiger
Katleen Bury, federaal volksvertegenwoordiger
Barbara Pas, federaal fractieleider
Jonathan Taelman, fractiemedewerker
Michiel Vantongerloo, communicatiemedewerker

Madouplein 8/9
1210 Brussel
02 219 60 09

info@vlaamsbelang.org
www.vlaamsbelang.org